

Kaka Lea

Kaka Lea

دهرمانزانی

Kaka Lea

بهشی یه کهم

ثاماده کردن

ثاشنا علی

رپبین مه حمود

سه رکهوت چه سهن

Design | Muslim B Salim

2020 - 1442

سیستمی یه کم ؛ (GIT) Gastrointestinal System

گروپی یه کم :- (Antacids)-هکان

Antacids :- گروپیکی دهرمان و پیکهاتهی تفتن (تیکهلهی چند مادهیه کن وه کو له خوارهوه ناماژهی پیکراوه) هله دستن به هاوکیش کردنه وهی ترشیتی له کاتی زوربوونی ترشیتی گهدها ، خویان تفتی لاوازن له گهل ترشی گهدها کارلیک دهکن و ناو و خوی پیکدینن ، بهمش ترشیتی گهده کم دهکنه وه. (ترش + تفت = ناو + خوی)

- ههر دهرمانیکی ئەم گروپه له تیکهلهی دوو یان سی یان زیاتری ئەم ماددانهی خوارهوه پیکدیت هه ندیک جار مادهی تریشی تیکهل دهکریت وهک له خوارهوه ناماژهی پیکراوه

ماددهکان :-

1. Aluminum Hydroxide
2. Magnesium Hydroxide
3. Magnesium Carbonate
4. Calcium Carbonate
5. Sodium Bicarbonate

Kaka Lea

- ئەنتاسیدهکان بوچی به کاردین :-

(1) بو چارهسه کردنی دلکزه . (Heart Burn)

(2) بو چارهسه ری نیشانهکانی هه رسیگرانی . (Dyspepsia)

(3) بو که مکردنه وهی نازاری برینی گهده و دوانزه گری . (Peptic Ulcer)

(4) بو چارهسه ری گه رانه وه ترشیتی گهده بو سورینچک . (Gastro Esophageal Reflux Disease (GERD))

- دهرمانهکانی ئەم گروپه ته نهها له کاتی پیوسیتدا به کاردیت واته له کاتی زوربوونی ترشیتی گهدها به کاردیت ، پیویست ناکات به ردهوام و به ریکی به کار بهینریت ، وهکو چۆن هه ندیک دهرمان دوو وهخته یان سی وهخته (1*3 یا 1*2) به کاردیت ، دهرمانهکانی ئەم گروپه به وشیهیه نییه .

باشتر وایه یهک سهعات دواى نان خواردن بخورین ، چونکه عادهتهن ترشیتی گهده 45 دهقه دواى ناخواردن دروست دهپیت بو نه وهی ترشیتییه که هاوسهنگ بکات باشتر وایه نهو کاته بخورین.

- به شیهیه کی گشتی دهرمانهکانی ئەم گروپه زور به خیرای کاردهکن و ترشیتی گهده هاوسهنگ دهکن به لام دواى ماوهیه کی کم کاته که یان تهواو دهپیت واته (Short Duration of Action) .

به شیهیه کی نه گهر به گهدهی به تال بخورین نهوا 30 خولهک کاردهکن ، به لام نه گهر به گهدهی پر بخورین دواى نان نزیکى 2 بو 3 کاترمیر کاردهکن.

- دەرمانه کانی ئەم گروپه زیاتر به شیوهی liquid (گیراوه) & Chewable Tablet (حەبی کرماندن) پاودەر & قەترە (Drop) ههیه بۆ مندال . باشتر وایه بۆ خوار 6 سأل به کار نهیهت.
- به شیوهی liquid (گیراوه) باشتره کارده کات وهک له حەبی کرماندن (ئەگەر هه مان پیکهاته یان هه بیته) چونکه رووبه ریکی زیاتر له ترشیتی هاوسهنگ ده کهن و خیراتریش کار ده کهن.
- ئەگەر که سییک حه به کهی به کارهینا ده یکر مینیت و دوای کرمانده که باشتر وایه په رداخیک ئاوی به سه ردا بکات.
- ئەو که سه ی که ئەم گروپه دەرمانه به کار دینیت ده توانیت بۆ دهره وه و سه ر کاره کانیان حەبی کرماندن له گیرفانیاندا بیته و له کاتی پیویستدا به کاری بینن ، ئەگەر له مالهوش بوون ده توانن گیراوه (شروبه کهی) به کار بینن.
- بۆ حاله تی (Dyspepsia & Heartburn) : (Over The Counter Drugs (OTC) واته ده توانیت به بی پراچیتیهی دکتۆر بدرین ، به لام بۆ GERD & Ulcer ده بیته به پراچیتیهی دکتۆر بدرین.

زیانی لاهه کییه کان :-

(Al+3) که سه که توشی قه بزى ده کات

(Mg+2) که سه که توشی سکچوون ئەکات

زۆرکات شه ریکاتی دەرمان ئەم دوو ماده به پیکه وه تی که ل ده کات له یه ک دەرماندا به شیوهی (Combination) بۆ که مکردنه وهی کاریگه ری سکچوون و قه بزیه که به مهش جو له ی ریخۆ له کان ئاسایی ده بیته و توشی ئەو زیانه لاهه کییه نه نایته که سه که .

- به هۆی تفتیتی به یانه وه دەرمانه کانی ئەگروپه چالاکی ئەنزیمی (pepsin) که م ده که نه وه (pepsinogen) له پلهی ترشیتی که متر له PH = 5 ده گۆریت بۆ pepsin . (pepsinogen → pepsin)

ئەنزیمی pepsin هه لده ستیت به شیکردنه وهی پرۆتین بۆ گه ردی بچوکی ئەمینۆ ئەسید له گه ده دا بۆ ئەوهی به ئاسانی له لایه ن ریخۆ له کانه وه هه لبمژرین دەرمانه کانی ئەم گروپه ریگری ده کهن له روودانی ئەوه ، به مهش هه لمژینی پرۆتینه کان له لایه ن ریخۆ له کانه وه قورستر ده بیته .

- له گه ل چ دەرمانیکی تردا کارلیک ده کهن (Interaction) :-

له گه ل زۆریک له دەرمانه کانی تردا کارلیک ده کهن بۆیه باشتر وایه 1 بۆ 2 کاتر می به بینان هه بیته له کاتی وه رگرتنی ئەم دەرمانانه دا ئەمه هه ندیک له و دەرمانانه ن :-

(Iron , Digoxin , NSAIDs , Quinolone , Cephalosporin , Bisacodyl , Aspirin , Tetracycline)

- له ج حاله ټيکدا نايټ به کار بهيټريټ (Contraindication) :-

نهوانه ي که Sodium bicarbonate يان ټيډايه ، نايټ بو ټو که سانه به کار بهيټريټ که
Chronic Heart Failure (CHF) ، Hypertension (HTN) هه يه.

Kaka Lea

- ټو نه خو شان ه ي که ټه مان ه يان له گه له ، ده يټ به ره زامه ندي دکتوري پسي پور پييان بدرټ :-

- Kidney disease
- Sever diarrhea
- Sever Constipation

- نايټ به شيو ه يه ي که به رده وام و بو ماوه يه ي که دريټ به کار بهيټريټ چونکه ټه گهر رو وداني ټه م زيانه لاوه کيان ه شي هه يه
ټه گهر بو ماوه ي زياتر له 6 هه فته به کار بهيټريټ :-

- Osteoporosis) پوکانه وه ي ټيسکه کان
- (Anemia) که مخويټي
- (Malnutrition) به دخورا کي

وه چه ندين کيشه ي تر بويه با شتر وايه ټه گهر زياتر له چند هه فته يه ي که به کاري بيټيټ به ره زامه ندي دکتوري پسي پور بيټ
باشتره ، به لام ټه گهر ته نها بو کاتي پيويست و به دوزي پيويست به کار بهيټريټ چاره سه ري کي زور باشه چونکه وه کو
پيشتريش ټا مازه مان پيکرد زور به خيرا ي کار ده که ن و تر شيټيه که ها وسه نگ ده که ن.

- هه نديک شه ري که جگه له و 5 ماده ده ي سه ره وه که و و تمان دوو يان سي ټه دان ه يان ټيکه ل ده کات ماده ده ي تري شي ټيکه ل
ده که ن وه که :-

- هه نديک جار (Simethicon) يان ټيکه ل ده کات بو ټو کاسانه ي که له گه ل زوري تر شيټي گه ده دا غازاتيشيان
هه يه ټه م ده رمانه غازاته که يان که م ده کاته وه.
- Alginate که وه کو جي ل يان که ف وايه رو وپوشي گه ده و سورينچک ده پايزيټ له بريندار بوون ناهيټ ټه و
تر شيټيه زيان به و رو وپوشه بگه يه نيټ.
- Oxethazine ټه مه ش بو که مکردنه وه ټازار بريني گه ده و دوانزه گري به کار ديټ .
- Famotidine ټه مه ش سه ر به گرو پي (Histamine H2 Receptor Blocker)
که دواتر ده يخويټين هه ر له م سيستمه دا ان شاء الله

له گه ل کاليسيوم کار بو نه يټ & مه گنيسيوم هايډر وکسايډ به ټيکه لي هه مانه به شيو ه ي حبه ي کرماندن ، به م شيو ه يه با شتر
کار ده که ن بو که مکردنه وه ي تر شيټي گه ده ، بو نمونه وه کو (Gastro protect) که پيکه اته که ي به و شيو ه يه .

- نهمهش ناوی بازرگانی چند دهرمانیکی نهم گروپیه که له بازاردا باون :-

- Rennie
- Kaka Lea
- Gaviscon
- Acilox
- Maalox
- Maalox plus
- Samarin

نیتر شهریکاتمان زوره که دهرمانهکانی نهم گروپه دروست دهکن گرنگترین شت نهوه که تو سهیری پیکهاته کهی دهکیت لهو پیکهاتانهی سهروهه پیکهاتوهه که باسکراوه.

- دهرمانهکان ناوی بازرگانی و ناوی زانستیان ههیه ههر کو مپانیایهک دهرمانیک دهخاته بازاره ناویکی تایهتی بو دادهنیت بهلم هه موویان هه مان ناوی زانستیان ههیه بویه نهگه ر ئیوه ناوی زانستی دهرمان بزانه ههر دهرمانیک بیته بهردهستان سهیری ناوه زانستییه کهی بکهیت دهیناسیتیهوه.

گروپی دووم :- Proton Pump Inhibitors (PPI)

- کۆمه ئېك دەرمانن هه لدهستن به بلۆكردنی چالاکی ئەزیمی (H+ K+ ATPase) که له (Parietal Cells) له دیواری گهدهدا ههیه و به شیوهی (Irreversible) بلۆکیان دهکهن و لئیان نابنهوه ، که ده بیته هۆی دروستبوونی ترشی گهده.
- چالاکی ئەم ئەنزیمه وا دهکات که (H+) بکریته ناو گهده (K+) وه بگریت ، (Cl-) ههیه له ناو گهدهدا کاتیك H له گه ل Cl په کده گرن HCL (ترشی هايدروکلۆریک) دروست دهکهن $H^+ + Cl^- \rightarrow HCl$ بۆ ئەوهی ریگره له و کرداره بگرین و نه هیلین H+ بکریته ناو گهدهوه و له گه ل Cl په که نه گریت ده بیته چالاکی ئەو ئەنزیمه بوه ستینین ئەو کارهش بهم کۆمه له دەرمانه ده کریت که ناویان (PPI) په کانه .

- دەرمانه کانی ئەم گروپه بۆ چه سیك به کار دیت :-

- زیادبوونی ترشیته گهده.
- که سیك برینی گهده یان دوانزه گریه هه بیته ، ئەگه ترشیته گهده کم نه کهینهوه ئەو زیاتر برینداری دهکات که زۆری ترشی هايدروکلۆریک خۆی هۆکاره بۆ دروستبوونی برینی گهده و دوانزه گری.
- بۆ چاره سهری گه رانه وهی ترشیته بۆ سورینچک (GERD) Gastro Esophageal Reflux Disease
- ئەوانه ی که به کتریانی گه ده یان هه یه (H Pylori) ده بیته بۆ ماوه ی 4 بۆ 6 هه فته به رده وام بن له به کاره یانی دەرمانیکی ئەم گروپه به لām له گه ل دوو دەرمانی ترده پیکه وه وه رده گیری ئەوانیش له کاتی خۆیدا به جوانی باسی لیوه ده کهین ان شاء الله.

Kaka Lea

- دەرمانه کانی ئەم گروپه ئەمانه :-

Omeprazole	Pantoprazole	Esomeprazole
Rabeprazole	Lansoprazole	Dexlansoprazole

- شیوازی به کاره یانیان

به زۆری هه موو دەرمانه کان به دوو دۆز هه یمانه بۆ نمونه :-

(Omeprazole & Pantoprazole & Esomeprazole) 20mg & 40mg

(Lansoprazole) 15mg & 30mg

(Rabeprazole) 10mg & 20mg

(Dexlansoprazole) 30mg & 60mg

واته هه موویان به دۆزیکی که متر و دۆزیکی زیاتر هه یمانه ، به گشتی ئەوانه ی دۆسه که ی که متره

1*2 (12 کاترمیتر جاریک) بخورین ، به یانی و ئیواره 30 بۆ 60 خولهک پیش نان ده بیته بخوریت ، به لām ئەوانه ی دۆسه کانیان زیاتره
1*1 (24 کاترمیتر جاریک) بخورین 30 بۆ 60 خولهک پیش نان ده بیته بخوریت.

بۆ نمونه Pantoprazole 20 mg دەبیت 1*2 بخوریت ، بەلام Pantoprazole 40 mg دەبیت 1*1 بخوریت.

هەندیک جار دکتۆر 40 mg یش 1*2 دەنوسیت بۆ ماوەیەکی دیاریکراو دواتر دەیکاتەو بە 1*1 بەلام بەگشتی بەو شیوەیە سەرەووە بەکاریت که باسم کردوو.

- هەندیک جار دکتۆر لەگەڵ گروپی NSAID کانا دەینوسیت

(NSAID) گروپیکی دەرمانن که دواتر دەیان خۆینین زیانیان هەیه بۆ گەدە و ئەگەر کەسیک خۆی کیشە گەدە هەبیت کیشە بۆ دروست دەکات (لەگەڵ خۆیندنی گروپی NSAIDs باسی دەکەین بۆچی زیانیان هەیه بۆ گەدە) بۆیە دکتۆر بۆ ئەو هەیه گەدە کە سەلامەت بیت دەرمانیکی ئەم گروپەشی لەگەڵ دەنوسیت. بەشیوەیەکی گشتی (half life) کە مەزیکە 60 بۆ 90 خولەکە.

رەنگە پەرسیت بۆ 1*1 یان 1*2 دەدریت لەکاتی کدا half life یان کە مە ، وەلامەکە هەیه ئەو هەیه لەسەرەتاوە ئاژەم پیکردوو بەشیوەی (Irreversible) ئەو پەمپە بلۆک دەکات و لێی نابیتەو دەبیت سەرلەنووی پەمپی نووی دروست بیتەو بەئەو هەمان ئیش بکاتەو ئەمەش کاتیکی زۆری دەوێت.

- زیانە لاوەکیەکانی ئەم گروپە چین ؟

دیارتترین و باوترین کاریگەرییە لاوەکیەکانی ئەمانە :-

○ سەر ئیشە

○ سکچوون یان قەبزی

○ غازات و ئازاری ناوسک

○ هیلنج

○ تا

ئەگەر بۆ ماوەیەکی درێژ بەکاربەینریت رەنگە ئەم زیانە لاوەکیانە رووبدات :-

- ئەگەری تووشبوون بە بەکتریای Clostridium difficile زیاد دەکات ، کە دەبیتە هۆی هەوکردنی ریکۆلەکان و سکچوون .
- لە ئەنجامی کە مەکردنەو ترشی گەدە بە مەش Pepsinogen ناگۆریت بۆ Pepsin وەکو لە وانە پشووتریش ئاژەمان پیکرد کە Pepsin هەلەستیت بە شیکردنەو پەرۆتین بۆ گەردی بچوکتەر بۆ ئەو هەیه ئاسانی لەلایەن ریکۆلەکانەو هەلبمژرین ، بە مەش هەلمژینی پەرۆتینەکان لەلایەن ریکۆلەکانەو قورستر دەبیت.
- رێژە هەلمژینی Vit B12 کە مەدەنەو لە ئەنجامدا بیهیزی و لاوازبوونی ئیسکەکان روودەدات . بەلام مەرج نییە ئەم زیانە لاوەکیانە لە هەموو نەخۆشیکدا دەرکەوێت.

- کاریکردن لەگەڵ دەرمانەکانی تردا (Drug Interaction) :-

ئەو نەخۆشەکانی کە Clopidogril (Plavix) & Warfarin بەکاردین ، ئەگەر کیشە گەدەیان هەبیت ، نابیت

Omeprazole و Esomeprazole بەکاربێنن ، باشتەر وایە Pantoprazole بەکاربێنن.

ئەو نەخۆشەکانی کە Digoxin & Methotrexate & Harvoni بەکاردین ، نابیت بەهیچ شیوەیە کە دەرمانەکانی ئەم گروپە بەکاربێنن . لەگەڵ چەند دەرمانیکی تریشدا کاریک دەکەن دواتر دەتوانن خۆتان سیرچی بۆکەن ئەگەر وویستان.

(Pantoprazole & Lansoprazole & Esomeprazole & Rabeprazole & Dexlansoprazle) = Catagory (B)

(Omeprazole) = Catagory C

وھو لھسەرھتاوھ باسھ کرد ئھم گروپھ زۆر بە کاردھھئیرئیت و زۆر باشھ بۆ کھم کردنھوھی ترشئیتی گھدھ.

// زانیاری //

PREGNANCY CATEGORY DEFINITIONS (پۆلئینی دەرمانی لھ کاتی سکیپریدا)

گروپی A: بە شئوھ یھ کی گشتی دەرمانھ کانی ئھم گروپھ قبولکراون و سھلامھتن بۆ بە کارھئینان لھ لایھن دایکی دووگیا نھوھ توئیرئینھوھ کان ھیچ بە لگھ یھ کیان نیبھ لھسەر مھترسی ئھم دەرمانانھ لھسەر کۆرپھ لھ.

گروپی B: لھ وانھ یھ دەرمانھ کانی ئھم گروپھ قبولکیرئین ، توئیرئینھوھ کان لھسەر ئاژھل تھنھا چھند مھترسیھ کی کھم پئشان دھدھن بە لھم لھسەر مرؤف تائئستا ھیچ توئیرئینھوھ یھ ک نیبھ.

گروپی C: دەرمانھ کانی ئھم گروپھ دھبئت بە ناگاییھوھ بە کار بئین ، توئیرئینھوھ کان لھسەر ئاژھل مھترسییان راگھ یان دووھ لھسەر کۆرپھ لھ ، بە لھم لھسەر مرؤف ھیچ توئیرئینھوھ یھ ک نیبھ . نایئت بە بئ رھز مھندی دکتوری پسپۆر بە کار بوئیرئیت .

گروپی D: بە کارھئینانی دەرمانھ کانی ئھم گروپھ مھترسی کوشندھ یان ھیھ لھسەر کۆرپھ لھ ، بە لگھ ی پۆزھتئف ھیھ لھ مرؤفدا لھسەر مھترسی ئھم دەرمانانھ لھسەر کۆرپھ لھ .

گروپی X: دەرمانھ کانی ئھم گروپھ نایئت بە ھیچ شئوھ یھ ک بە کار بئین لھ کاتی دووگیا نیدا.

- دەرمانه‌کانی ئەم گروپه زۆر کاریگەرن بۆ کەمکردنەوهی ترشیتی گەدە بەتایبەتی لە شەواندا و کاتی خەو ، پرسیپتەری H2 بلۆک دەکەن ، زۆر دەقیقن تەنها H2 بلۆک دەکەن (H1 & H3) ی بلۆک ناکەن.
- دەرمانه‌کانی ئەم گروپه پرسیپتەری وەرگری هیستامین 2 بلۆک دەکەن لە (Parietal Cells) کان لە گەدەدا ، بەمەش رێگری دەکەن لە زیادبوونی ترشیتی گەدە.
- دەرمانه‌کانی ئەم گروپه بۆچی بەکار دێن :-
 - بۆ ئەو کەسانە ی برینی گەدە و دوانزە گریبان هەیه.
 - بۆ کەم کردنەوهی ترشه‌لۆکی گەدە.
 - بۆ چارەسەری گەپانەوهی ترشه‌لۆکی گەدە بۆ سوورپینچک (Gastro Esophageal Reflux Disease (GERD)
 - بۆ چارەسەری نیشانەکانی هەرس گرانی.
 - بۆ ئەو کەسانە ی کە بە شیوهی ناوه ناوه و بەردەوام دله‌کزیان هەیه.
 - بۆ مندال و تازه پینگەشتوان ئەوانە ی کە ناوه ناوه یان بەردەوام دله‌کزیان هەیه و پەییوەندی شیوازی ژیا نیانەوه نییه ، چونکە قەلەقی و چۆنییه‌تی شیوازی ژیان کاریگەری راستەوخۆی هەیه لەسەر زیادبوونی ترشیتی گەدە .
- دەرمانه‌کانی ئەم گروپه ئەمانە :-

Cimetidine (Tagamet)

Ranitidine (Zantac)

Famotidine

Nizatidine

Loxatidine

Roxatidine

- دەرمانه‌کانی ئەم گروپه چۆن بەکار دێن :-

بەگشتی یەک بۆ دوو وەختە وەردەگیرین ، ئەگەر یەک وەختە بوون (1*1) ئەوا باشتەر وایە شەوانە پیش خەوتن بخورین ، ئەگەر دوو وەختە بوون (1*2) ئەوا بەیانی و ئیوارە لەگەڵ ناندا بخورین ، بەپێی دۆزە کە ی و کیشە ی کەسە کە دەگۆرپت دۆزی کە مەترمان هەیه سێ وەختە تا چوار وەختەش دەخورین بەلام وەکو وەتم بەگشتی یەک بۆ دوو وەختە یە ، ئەویش بەپێی حالەتی کەسە کە چی هەیه و دۆزی دەرمانە کە دەگۆرپت ، بەلام ناییت بەردەوام بەکاری بهیئیرپت بەبی رەزامەندی دکتۆر .

- بەگشتی دەرمانه‌کانی ئەم گروپه (Over The Counter Drugs (OTC)

واتە دەتوانن بەبی راجپتە ی دکتۆر بدرین ، بەلام (Nizatidine) تەنها بە راجپتە ی دکتۆر دەدرپت .
بەلام ناییت بەشیوه‌یه‌کی هەمیشە ی و بۆ ماوه‌یه‌کی درێژ بەبی رەزامەندی دکتۆر وەر بگیرپت .

ناگدار به // نه گهر که سیچک دهرمانه کانی ئەم گروپه ی به کارهینا و ئەم نیشانانە ی تیا دهرکهوت :- ئە گهر که سه که رشانه وه ی خویناوی هه بوو یان پیسا یه که ی رهش بوو ده بیټ به کارهینانی دهرمانه که بوه ستینیت و سهردانی دکتور بکات.

- Famotidine به زوری به شیوه ی حبه ی کرماندن (Chewable Tablet) هه یه به ټیکه لئ له گه ل کالیسیۆم کار بو نه یټ & مه گنیسیۆم هایدرۆکساید که له ئەنتاسیده کانی شدا باسما ن کرد ، به هۆی ټیکه ل کردنیانه و هه م باشتر کار ده که ن و بو ماوه یه کی درټیزتریش به رده وام ده بن له کارکردن. بو نمونه (Gastro protect) که پیکهاته که ی به م شیوه یه یه. به ټیکه لیش له گه ل (Ibuprofen) هه یمانه که ئەمه یان سه ربه NSAIDs هه که نه که بو نازار و ئلتیه بات (Inflammation) به کار دیت به لأم بو ئەو که سانه ی کیشه ی گه ده یان هه یه زیانی زیاتر ده گه یه نیټ به گه ده یان (له کاتی خویدا روونی ده که یه نه وه که چۆن و بوچی ئەو زیانه ی هه یه) فامۆتیدینی له گه ل ټیکه لکراوه بو ئەوه ی کاریگه ری له سه ر گه ده که متر بیټ .

له گه ل چ دهرمانیکی تر دا کار لیک ده که ن (Drug interaction) :-

Cimetidine له گه ل چه ند دهرمانیکی تر دا کار لیک ده کات چونکه چالاکی ئەنزیمه کانی جگه ر (CYP 450 isoenzymes) راده گریت ، بو یه نابیت له گه ل ئەم دهرماناندا پیکه وه بخورین :-

Thiophylline

Warfarin

Clopidogril (Plavix)

Propranolol (Inderal)

له گه ل چه ند دهرمانیکی تر شیدا کار لیک ده کات ئە گهر ویستان ده توانن سیرچی بو بکه ن.

به لأم Famotadine & Nizatadine ئەو کاریگه ربیه یان نییه و کار لیک ناکات له گه ل ئەو دهرماناندا .

- زیانی لاوه کی :- زۆر به که می ئەمانه پرووده دات

○ سه رئیشه

○ گیز بوون

○ بیه یزی

○ نازاری ناوسک

○ قه بز یان سکچوون

○ Cimetidine (Weak Ant androgenic) ئیفیکتی هه یه

ئه گهر بو ماوه یه کی درټیز به کار به یتریت رهنگه بیته هۆی روودای ئەمانه له پیاواندا :-

(Gynicomastia) گه وره بوونی مه مک له پیاواندا و که مبوونه وه ی رټزه ی سپرم.

Galactorrhoea رزانی شیر له مه کی ئافره تان ته نانه ت له و ئافره تانه شدا که هه ر مندالیان نه بووه ئەمه ش به هۆی

به رزبوونه وه ی رټزه ی پرۆلاکتین که به رپرسه له به ره مه یانی شیر.

به لأم ئەمه مه رج نییه له هه موو که سیچکا روو بدات زۆر به که می پرووده دن.

به گشتی دهرمانه کانی ئەم گروپه زیانی لاوه کییان زۆر که مه.

ناگاداربه // ئهوانه‌ی که کیشی گورچیله‌کانیان و جگه‌ریان هه‌یه به‌تایه‌تی ئهوانه‌ی ته‌مه‌نیان له‌سه‌روی 50 ساڵه‌وه‌یه باشت‌ر وایه به‌ب‌ر‌ه‌ز‌امه‌ندی دکتۆر ده‌رمانه‌کانی ئهم گروپه به‌کارنه‌هێنن.

Famotidine سه‌لامه‌ته‌ بو‌ ئه‌و که‌سه‌نای کیشی جگه‌ریان هه‌یه .

- بو‌ ئافه‌رتی دووگیان :-

Cimetidine & Famotidine = (B)

Nizatidine & Roxatidine = (C)

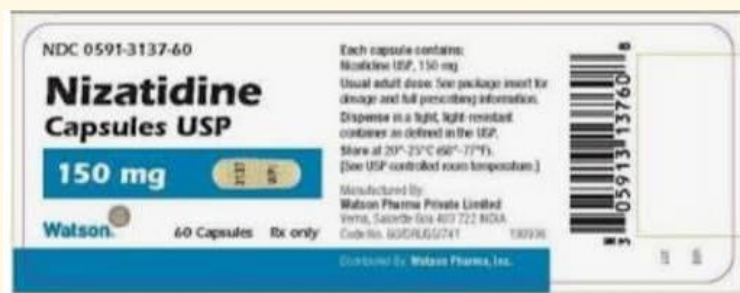
ناگاداربه // به‌ فه‌رمی ده‌زگای خۆراک و ده‌رمان (FDA) ب‌ریاری که‌شانده‌وه‌ی ده‌رمانی (Ranitidine) زانتاک ی‌ پراگه‌یانده‌ له‌ هه‌موو ده‌رمانخانه و نه‌خۆشخانه‌کان ، داوای له‌ هاو‌لاتیان کرد ئیتر به‌کاری نه‌هێنن چونکه‌ ده‌رکه‌وتوووه‌ مادده‌ی

N-nitrosodimethylamine تێدایه ، مادده‌ی شپ‌رپه‌نجی (NDMA) مادده‌یه‌کی مه‌ترسیداره و ره‌نگه‌ ب‌یته‌هۆی شپ‌رپه‌نجه ئه‌و مادده‌یه له‌ئێو ئاو ، خۆراک و به‌ره‌ ده‌رمانسازیه‌کاندا به‌ پ‌ر‌پ‌کی دیاریکراوه‌یه‌ به‌لام کاتیک له‌ پ‌ری په‌سه‌ندکراو زیاتر ده‌ییت مه‌ترسی له‌سه‌ر ته‌ندروستی به‌کاره‌ی نه‌ر دروستده‌کات.

تێبینی / ناوی ده‌رمانه‌کان ناوه‌ زانستییه‌که‌یانم نووسیوه‌ بو‌تان ئه‌وه‌شی له‌ناو که‌وانه‌کاندا به‌ ناوی هه‌مان ده‌رمانه به‌لام ناوه‌ بازگانیه‌که‌یه‌تی له‌بازاردا زیاتر به‌و ناوانه‌وه‌ باون.

FDA NEWS RELEASE
FDA Requests Removal of All Ranitidine Products (Zantac) from the Market
 FDA Advises Consumers, Patients and Health Care Professionals After New FDA Studies Show Risk to Public Health

- دەرمانه‌کانی ئەم گروپه رووپۆشی رووی ناوه‌وهی گه‌ده ده‌پاریزن.

دەرمانه‌کانی ئەم گروپه :-

-Sucralfate (Antepsin)

-Bismuth Compounds

-Misoprostol (Cytotic)

پیش‌ئەوه‌ی دەست بکەین بە باسکردنی هەر یەک لەمانه ، دەبێت بزانیین ئەو هۆکارانه چین که رووپۆشی رووی ناوه‌وه‌ی گه‌ده ده‌پاریزن وه ئەو هۆکارانه چین که زیان به‌و رووپۆشه ده‌گه‌یه‌نن.

- هۆکاره پارێزهره‌کان ئەمانه :-

✚ پروستاگلاندینه‌کان (Prostaglandins)

✚ لینجه ماده‌ (Mucus)

✚ بیکاربۆنه‌یت (Bicarbonate)

Kaka Lea

✚ هاتنی خوین بۆ ئەو رووپۆشه‌ی رووپۆشی ناوه‌ی گه‌ده‌ی کردووه (Mucosal Blood Flow)

ئەگەر خوینی هاتوو بۆ رووپۆشه‌که بریکی پپوئیسیت بێت ئەوا کاریگه‌ری زۆر باشی ده‌بێت بۆ پاراستنی رووپۆشه‌که له رێگه‌ی ئەو خوینه‌ی که بۆی دیت ئۆکسجین و بیکاربۆنه‌یت (وه‌کو باسمان ، کردووه یه‌کیکه له هۆکاره پارێزهره‌کان) وهرده‌گریت ، وه له‌رێگه‌ی ئەو خوینه‌وه ئایۆنی هایدرۆجین [(H+) وه‌کو باسمان کرد که له‌گه‌ل (Cl-) یه‌که‌ده‌گریت و HCL به‌ره‌مه‌دینیت] و ماده‌ ژه‌هراوییه‌کان هه‌ل‌ده‌مژریت و به‌مه‌ش سوودی باشی ده‌بێت بۆ رووپۆشه‌که .

- هۆکاره زیان به‌خشه‌کان ئەمانه :-

✚ ترشه‌لۆک (Acid)

✚ [پپسین] (pepsin) که له‌ وانه‌کانی پیشوودا باسمان کردووه که چیه و چۆن دروست ده‌بێت.

✚ (NSAIDs) ئەمه‌ش گروپیک دەرمان له‌کاتی خۆیدا باسی ده‌کەین

✚ (Helicobacteria Pylori) به‌کتریاپی

Sucralfate ئەم دەرمانه بریتیه له‌ جووت شه‌کرێک که گوگرد له‌ پیکهاته‌که‌یدا هه‌یا به‌شیوه‌ی (Sulfate) ، پیکدیت

[Aluminium hydroxide + Sulfate Sugar (Sucrose)]

- وه‌کو به‌ره‌به‌ستیک به‌شیوه‌ی (Gel) کارده‌کات و رووپۆشه‌که ده‌پاریزیت له‌ (ترشه‌لۆکی گه‌ده ، پپسین ، زه‌رداو) (Bile salt)

هه‌ر وه‌ها وه‌کو پۆلیمه‌ریک ده‌نوسیت به‌و شانانه‌ی که تووشی برین بوون و ده‌یان پارێزن له‌ هۆکاره زیان به‌خشه‌کان .

- بۆچی به کار دیت :-

- (Gastric & Duodenal Ulcer) که سیچک برینی گهده و دوانزه گری هه بییت .
 - Gastritis (Inflammation of the lining of the stomach) نهو که سانهی ئلتیهابی گهده یان هه یه .
 - GERD (Gastro Esophageal Reflux) گه رانه وهی ترشه لۆکی گهده بۆ سور پینچک .
 - (Prevention Stress Ulcer) بۆ ریگری کردن له تووشبونی گهده به هۆی قه له قییه وه .
- (وهکو باسمان کردن قه له قی کار یگری زۆر خراپی هه یه له سه ر گهده)

- نه م دهرمانه بۆ چالا کبونی پیویستی به ناوه ندیکی ترش هه یه بۆ یه نابییت نهو دهرمانانه ی له گه ل بخورین که ترشییتی گهده که م ده که نه وه چونکه ریگری له کاری نه م ده که ن و به ناچالا کی ده مینیتته وه ، (Antacid & PPI & H2RB) نهو سی گروپهی پیشوو که باسمان کرد نابییت به کاریان بیییت له گه ل نه مده ده بییت نیوانیان هه بییت بۆ نه وهی کارلیک نه که ن پیکه وه .

- به شیوهی حه بی (1 گرامی) & گیرا وهی شروبی 200 mg/ml ده بییت به گه ده ی به تال خوریت (یه ک کاترمیر پیش نان یان دوو کاترمیر دوای نان) .
چوار ژمه ده خوریت (4*1) هه ر شه ش کاترمیر جاریک ده بییت بۆ ما وهی 4 بۆ 8 هه فته وه ربگیرییت .
به لام بۆ ریگری کن له تووشبونی ریخۆ له له برین (2*1) وه رده گرییت .
له رۆژی کدا نابییت له 8 gram زیاتر وه ربگیرییت ، به گشتی نه گه ری تووشبونی که سه که به ژه هراوی بوون به هۆی نه م دهرمانه وه زۆر لاوازه .

نه گه ر که سیچک حه به که ی بۆ قوت نه درا ده توانییت بیکاته ناو 15 بۆ 30 م ل ناوه وه دواتر بیخواته وه .

Kaka Lea

- به تیکه لیش له گه ل (Oxethazine) هه مانه به شیوهی شروب که له گروپی یه کمد باسمان کرد که نه مه یان وه کو سرکه ر وایه و نازار که م ده کاته وه .
له گه ل (Domperidon + Simethicone) هه مانه به تیکه لی به شیوهی شروب که (Domperidon) له گروپه کانی داها توودا باسی لیوه ده که ین که دژه رشانه وه یه بۆ نهو که سانیه که له گه ل نهو کیشانه شدا رشا وه شیان هه یه (Simethicone) دژه غازاته بۆ نهو که سانیه که غازاتیشیان زۆره له گه لیدا .

- له گه ل زۆریک له دهرمانه کانی تردا کارلیک ده کات بۆ یه لانی که م ده بییت 2 کاترمیر نیوانیان هه بییت له گه ل به کارهیانی نه م دهرمانه دا .

- زیانه لاوه کییه کانی نه م دهرمانه :-

(قه بزوی ، دل تیکچوون ، سه ر ئیشه ، نازاری پشت ، تیکچوونی خه و ، وشکبوونی دم ، گیژبوون)
باشتر وایه نه وانیه که نه م دهرمانه وه رده گرن سه یاره لینه خورن له و کاته دا .

- ئەوانەى ئەم كېشەنەيان ھەيە دەپپت بە وورپاھەو بەكارپېئىن :-

(كېشەى گورچىلەكان ، شەكرە ، بەتەمەنەكان)

ئەوانەى كە شەكرەيان ھەيە و ئەم دەرمانە وەردەگرن دەپپت رۆژانە فەحسى شەكرە بكنە.

- ئەو كەسانەى ناپپت ئەم دەرمانە بەكارپېئىن كېن :-

○ ئەوانەى ھەستىارىيان ھەيە بەم دەرمانە.

○ ئەوانەى كېشەى گىرانى رىخۆلەكانيان ھەيە.

○ ئەوانەى كە كېشەى درەنگ بەتال بوونەوھى گەدەيان ھەيە.

○ مندالى خوار تەمەن 15 سال.

○ Category = B

.....
Bismuth Compounds بەسى شىوہ ئەم دەرمانەمان ھەيە :-

Bismuth Nitrate

Bismuth Subcitrate

Bismuth Subsalicylate

- ئەم دەرمانە بەرگىك دروست دەكات بو پاراستنى برىنەكە لەو ھۆكارە زيان بەخشەكان وەك لەسەرەوہ باسمانكردوہ رېگرى دەكات لە چالاكى پېپسىن . ھانى دەردانى لىنچە ماددە و بىكاربوئەيت دەدات (ئەم دووانەيان لە ھۆكارە پارېزەرەكان بوون).

- بەشىوہەيەكى راستەوئو كارىگەرى ھەيە لە دژى بەكتريايى (H . Pylori) بوپە جارى وا ھەيە لەگەل دەرمانەكانى تردا كە بو تىكشكاندى بەكتريايى گەدە بەكاردىن (گروپى داھاتوو باسى لىوہ دەكەين كە چىن) دكتور ئەم دەرمانەش دەنوسپت .

- ئەم دەرمانە بو كى بەكاردپت :-

○ تىكچوونى گەدە.

○ دلەكزە.

○ سىكچوون

بو ئەو كەسانەى كە تووشى سىكچوون بوون بەھۆى ئىلتىھابات (Infection) وە ، وەكو دژە سىكچوون كاردەكات بو كە مكردەنەوہ سىكچوونەكەيان ، بو رېگرىكردن لە تووشبوون بە سىكچوون بو ئەو كەسانەى كە لەكاتى سەفەردا تووشى سىكچوون دەبن بەسوودە.

- رهنګه بېټه هۆی رهشبوونی زمان و پيسايی .

دهبیت ناګاداربن که کهسیک ئەم دەرمانه‌ی به‌کاره‌ینا رهنګه پيسايیه‌که‌ی رهش بېت ئەوه یه‌کېکه له زیانه لاهه‌کییه‌کانی دەرمانه‌که ، نابیت له‌گه‌ل خوینبهربوونی به‌شی سهره‌وه‌ی کوئه‌ندامی ههرس تیکه‌لی که‌یت و به‌نه‌خۆشه‌که‌ بلیی له‌ به‌شی سهره‌وه‌ی کوئه‌ندای ههر رهنګه خوینبهربوونت هه‌بیت ، چونکه ئەوانه‌شی که‌ خوینبهربوونی به‌شی سهره‌وه‌ی کوئه‌ندامی ههرسیان هه‌یه یه‌کېکه له‌ نیشانه‌کان ئەوه‌یه که‌ پيسايیه‌که‌ی رهش ده‌بیت.

- Category = C

Misoprostol (Cytotic)

- ئەم دەرمانه‌ هاوشیوه‌ی پرۆستاګلانډینی ۱ (PGE1 Analogue) که‌ رۆلێکی گرنګی هه‌یه له‌ پاراستنی روو‌پۆشی رووی ناوه‌وه‌ی گه‌ده‌.
ئەم دەرمانه‌ دهنوسیت به‌ وه‌رگری پرۆستاګلانډینی E1 (PGE1 Receptor) برێکی زیاتر PGE1 دروست ده‌کات وه‌ک باسما‌ن کردوه‌ پرۆستاګلانډین له‌ هۆکاره‌ پارێزه‌کانه‌.

- فرمانی پرۆستاګلانډین PGE1 له‌ گه‌ده‌دا :-

هانی دهردانی لینجه ماده‌ و بیکاربو‌نات ده‌دات.

مولوله‌کانی خوینی نزیک ئەو ناوه‌نده‌ فراوان ده‌کات به‌مه‌ش برێکی زیاتر له‌ خوین دیت بو‌ روو‌پۆشه‌که‌ (له‌سه‌وه‌

باسمانکرد ئەگه‌ر برێکی گونجاو خوینی بو‌ بیت یه‌کېکه له‌ هۆکاره‌ پارێزه‌کان)

که‌ هاوکاری دروستبوونی خانه‌کان ده‌دات و رېگري ده‌کات له‌ دروستوونی ترشه‌لۆکی گه‌ده‌ به‌ هه‌لمژینی. (H+)

Kaka Lea

- ئەم دەرمانه‌ بو‌ کێ به‌کار دیت :-

ئەو که‌سانه‌ی که‌ پېو‌یسته‌ یه‌کېکه له‌ دەرمانه‌کانی گروپی (NSAIDs) به‌کار بېنن و پېشتر برینی گه‌ده‌ی هه‌بووه‌ بو‌ ئەوی

رېگري بکریت له‌ روودانی ئەوه‌ ئەوا دکتۆر ئەم دەرمانه‌ی بو‌ دهنوسیت که‌ له‌گه‌لی به‌کاری به‌یئیت.

بو‌ به‌ته‌مه‌نه‌کان به‌تایه‌تی ئەوانه‌ی پېشتر برینی گه‌ده‌یان هه‌بووه‌ ، پېو‌یست ده‌کات یه‌کېکه له‌ دەرمانه‌کانی (NSAIDs)

به‌کار بېنن ، بو‌ئه‌وه‌ی رېگري بکریت له‌ روودانی دووباره‌ بریندار بوونه‌وه‌ی گه‌ده‌ دکتۆر له‌گه‌لیدا ئەم دەرمانه‌ی بو‌

دهنوسیت بو‌ ئەوای به‌کاری به‌یئیت له‌گه‌لی.

- زیانه‌لاهه‌کییه‌کانی ئەم دەرمانه‌ چین :-

○ سکچوون و گرژبوون و نازاری ناسک.

○ هیلنج و رشانه‌وه‌.

○ سه‌رئیشه‌.

○ هانی گرژبوون و بچووک بوونه‌وه‌ی مندالدان ده‌کات.

○ Category = X

به‌هیچ شیوه‌یه‌ک نابیت ئافره‌تی دووگیان به‌کاری به‌یئیت ، چونکه ده‌بیته‌ هۆی گرژبوونی مندالدان و له‌بارچوونی منداله‌که‌ی .

به‌هیچ شیوه‌یه‌ک نابیت به‌بێ راجیته‌ی دکتۆر بدریت به‌هیچ نه‌خۆشیک ، ده‌بیت زۆر ناگاداری ئەو خاله‌ بیت .

به‌تیکه‌لێش له‌گه‌ل (Mifepristone) هه‌یه .

Rx Sucralfate, Domperidone & Simethicone Suspension
Sucrafil® Ds

Each 5ml contains:
 Sucralfate USP 500 mg
 Domperidone IP 5 mg
 Simethicone IP 25 mg

Colour: Ponceau 4R

Dosage: As directed by the physician.

Storage: Store in cool, dry & dark place.

Keep out of the reach of children

SCHEDULE 'H' DRUG
 WARNING : To be sold by retail on the prescription of a Registered Medical Practitioner only

SHAKE THE BOTTLE WELL BEFORE USE

- ئەو دەرمانانەى كە بۆ تىكشكاندن و لەناوبردنەى بەركترىانى (H.Pylori) بەكار دێن ، چەند دەرمانانىك دەبێت پێكەو بەكار بهێنرێن بۆ تىكشكاندنەى ئەم بەكترىاى .
- سەرەتا هەندىك زانىارى دەخەينەر و سەبارەت بە بەكترىاى (H.Pylori) دواتر دەچينە سەر باسكردنى چارەسەرەكانى .

H Pylori :- بەكترىاى كى گرام نىگەتيفە و زۆر بەى خەلكى هەيانە ، باوترىن هۆكارى تووشبوونى گەدە و دوانزەگرى بە برىن هۆكارە كەى ئەم بەكترىاى ، هەندىك كەس بەكترىا كەيان هەيە و هىچ نىشانەى كىان نىيە ، لە هەندىك كياندا چەند نىشانەى كە دەردەكەوێت كە باسى لىو دەكەين . ئەگەر كەسێك ئەم بەكترىاى هەبێت و چارەسەر وەر نەگرێت ئەو پەنگە تووشى برىنى گەدە و دوانزەگرى بكات ، ئەوانەى كيشەى گەدەيان هەيە و نارەحەتى كردوون زۆر گرنگە كە فەحس بكەن بۆ ئەوەى دلىابنەو ئەم بەكترىاى هەيەيان نا .

- ئەم بەكترىاى پەنگە بىتە هۆى :-

○ هەو كردنى گەدە

○ برىنى گەدە و دوانزەگرى

- ئەگەر بۆ ماوەى كى درىژ وا بێت و چارەسەر نەكرێت ئەو پەنگە بىتە هۆى :-

○ كۆنبوونى گەدە

○ شىر پەنجەى گەدە .

- هەندىك لەو نىشانانەى كە ئەگەرى هەيە لە كەسەكاندا هەبێت :-

○ دلەكزە

○ زۆر بوونى قرقىنە

○ ئاوسان و ئازارى ناوسك

○ زۆر بوونى غازات

○ هەناسە كورتى (SOB)

○ دلىت كچوون و پشانەو (ئەگەر كەسەكە تووشى برىن بوو بىت ئەو پەنگە پشانەو كەى خوینى لە گەل بىت)

○ هەست كردن بە ئازارى كۆلنج

○ كە مبوونەوەى ئىشتىها و زوو هەسكتردن بە تىر بوون

○ بىهێزى و ماندوو يەتى

○ بوونى خوین لە پىسايدا ، يان رەشبوونى پىساى

○ كە مبوونەوەى رىژهى خرۆكە سوورەكانى خوین و كەم خوینى .

بەلام مەرج نىيە ئەگەر كەسێك يەك يان چەند نىشانەى كە لەمانەى هەبێت ئەو بلىين بەكترىاى گەدەت هەيە ، بۆ دلىابىنەو كە بەكترىا كەى هەيەيان نا دەبێت فەحس بكات كەسەكە .

- گرنگترین ریگه کانی دهستنیشانکردنی ئەم بە کتریا یه ئەمانەن :-
پشکینی خوین. (Serology)

پشکین لە ریگه ی پیسای. (Stool Antigen Test)

پشکین لە ریگه ی هەناسەو. (Urea Breath Test)

* لانی کەم دەبێت دەبێت (6 کاتر میژ) پێش فەحسە کە هیچ نەخۆیت و نەخۆیتەو.

ناوینی (Endoscopy) و وەرگرتنی نمونە یە ک لە روو پۆشی گەدە (Biopsy) و دواتر چاندنی لە تاقیگە. (Culture)

بە لām لە ریگه ی خوینەو زۆر دەقیق نییە ، بۆ یە باشتر وایە لە ریگه ی پیسی یان هەناسەو بە کریت نەخۆش هەبوو لە ریگه ی خوینە فەحسە کە ی کردوو پۆزە تیف دەرچوو بە لām لە ریگه ی پیسییەو کردوو یە تی نیگە تیف دەرچوو.

- **ناگادار بە /** دوو هەفته پێش ئەو ی فەحسە کە بە کەیت ناییت هیچ دەرمانی کێ دژە ترشە لۆکی گەدە وەر بگریت و چوار هەفته پێش ئەو ناییت هیچ دەرمانی کێ دژە بە کتریا وەر بگریت.

- چارەسەرە کان /

چارەسەری ئەم بە کتریا یە بە وەرگرتنی سی یان چوار دەرمان پیکەو دە کریت (Triple Therapy) or (Quadruple Therapy) کە دەرمانە کان ئەمانەن :-

دەرمانی کێ گروپی [Lansoprazole] (PPI) یان [Omeprazole] کە گروپی دووهم خویندمان . لە گەل دوو دەرمانی دژە بە کتریا ، هەندیک جار دەرمانی چوارەمیش بە کار دینین وەک لە گروپی (Mucosal Protect Agent) باسمان کرد کە ئەویش یە کیک لە شیوە کانی (Bismuth) ه لە گروپی پێشوو ئاماژە مان پێدا کە بە سی شیوہی جیاواز لە بازارە کاندە هە یە دەتوانن سەیری رەسمە کانی گروپی پێشوو بە کەنەو.

- Triple Therapy :- بە گشتی ئەم چارەسەرە زۆر باو و بە کار دیت

- Lansoprazole 30 mg 1*2 (پێش نان 30 خولەک)

- Clarithromycin 500 mg 1*2 (لە ناو ناوہ پاستی ناندا)

- Tinidazole / Metronidazole 500 mg 1*2 (دوای نان)

- هەندیک جار لە جیگه ی (Lansoprazole 30 mg)

(Omeprazole 20 or 40 mg 1*2) بە کار دیت

- هەندیک جار لە جیگه ی (Tinidazole)

(Amoxicillin 1gm) بە کار دیت.

بە چەندین ناوی بازارگانی لە بازاردا هە یە بۆ نمونە (Gastro kit) کە ئەم سی دەرمانی خوارەو ی تێدا یە (تیکە ل نە کراو بە لکو هەر دانەو بە جیا یە یە لām کراو تە ناو یە ک شری تەو ، واتە سی جۆر حەبی جیاواز مان هە یە لە شری تە کە دا .

(Clarithromycin & Tinidazole) بۆ ماوہی (10 بۆ 14) رۆژ دەبێت بخوریت بەو شیوہ یە .

Lansoprazole

بۆ ماوہی چوار بۆ شەش هەفته دەبێت بە ر دەوام وەر بگریت ، بۆ ئەو ی لەو ماوہ یە دا ترشیتی گەدە کەم دەر بدریت .

- Quadruple Therapy

(30 1*2 Lansoprazle 30 mg خولهک پیش نان)

Bismuth Subsalicylate 262 mg 2*4

دوو حب پیکه وه 6 ساعات جاریک ، به شیوهی حبهی کرمانده (Chewable Tablet) ، کیسه نیبه له گه ل نان بخوریت یان به ب نان.

1*4 Metronidazole (Flagyl) 250 mg دواى نان

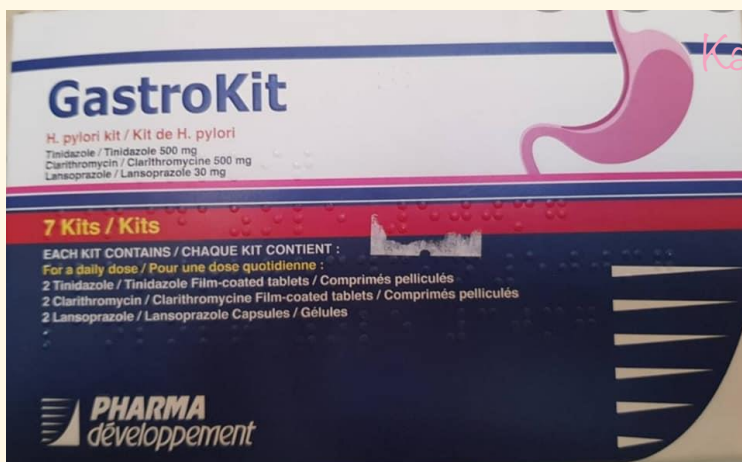
1*4 Tetracycline 500 mg

به گدهی به تال یهک کاترمیر پیش نان یان دوو کاترمیر دواى نان.

به هه مان شیوهی سهروهه Lansoprazole بو ماهه ی 4 بو 6 هفته ده بیته بخوریت ، نهو سیدانه که ی تر 10 بو 14 روزه.

- ده بیته که سه که چاره سه ره کان به سه ره یه که وه به کار بی نیته و نیوانیان نه خات ، نهو ده یان چواره روزه به رده وام عیلاجه کانی به ریکی بخوات.

- ده بیته دواى 4 هفته له چاره سه ره کان فه حس بکاته وه بو نه وه ی دلنیا بیته که به کتریا که ی ماهه یان نا.

گروپی شەشەم :- رەوانكەرەكان (Laxatives)

- كۆمەللىك دەرمانن بۇ چارەسەرى قەبزی بەكار دېن .
قەبزی :- خاوتىپەر بوونى پىسىيە بەرپەرەوى رىخۆلەكاندا تاوەكو زياتر بمىنئىتەو زياتر توند دەبىت و تەرى و لىنجىيەكەى لە دەست دەدات.

- بەپىي پىكھاتە و شىوازی كارکردنيان دابەش دەبن بەسەر چوار گروپى سەرەكيدا كە ئەمانەن :-

a. Stimulant Laxative

b. Bulk formatting Laxative

c. Lubricant (Stool Softners)

d. Osmotic Laxative ئىستاش ھەر سەر بەو گروپەيە و بەجيا باس دەكەين.

1. Stimulant Laxative :- ئەم دەرمانانى خوارەو سەر بەم گروپەن :

◇ Senna / Sennoside

◇ Bisacodyl

◇ Glycerin [Suppository] شاف

◇ Castor Oil

◇ Sodium Pico sulfate

◇ Aloe Vera

دەرمانەكانى ئەم گروپە لە رىگەى زىادکردنى جوولەى رىخۆلەكانەو (Peristalsis) چارەسەرى قەبزی كەسەكە دەكەن دەنوسىن بەو دەمارانەى كە كۆتترولى جوولەى رىخۆلەكان دەكەن و جوولەى رىخۆلەكان زىاد دەكەن بەمەش پىسى بە شىوہەكى خىراتر تىپەر دەبىت و كەسەكە قەبزیيەكەى نامىنئىت .

- دەرمانەكانى ئەم گروپە بەگشتى نايىت زياتر لە (2 ھەفتە) بەكاربەئىنرئىت ، ئەگەر بۇ ماوہى دوو ھەفتە زياتر بەكاربەئىنرئىت ئەوا رەنگە بىئتە ھۆى كەمبوونەوہى تۆنى لووسە ماسولكەكانى رىخۆلە گەورە ، بۆيە دەبىت بۇ ماوہى چەند رۆژىك بەكاربەئىنرئىت .

- نايىت لەگەل (Bisacodyl) شىر و ئەنتاسىدەكان بخورىت چونكە بىزاكۆدىل (Enteric Coated) ە ئەگەر شىر و ئەنتاسىدەكانى لەگەل بخورىت ئەوا لە گەدەدا شىدەبىتەوہى و زيان بەگەدە دەگەيەنئىت بۆيە دەبىت لانى كەم يەك كاترئىمىريان بەين بىت ئەگەر بەكارىش ھاتن .

- ئەگەر (Senna) يان (Bisacodyl) بەشىوہى حەب وەرگىرا ئەوا دەبىت شەو دوو حەب پىكەوہى بخورىت بۇ ئەوہى بۇ بەيانىيەكەى كە كەسەكە لە خەو ھەلدەستىت حەبەكانى كارى خۇيان بكن ، ئەگەر بەشىوہى شاف بوو ئەوا بەيانىان يەك شاف بەكار دىت . گلىسىرىنى شاف زور زوو كار دەكات لە ماوہى (15 بۇ 60 خولەك) بۆيە دەبىت پىش يەك كاترئىمىر لە پىسى كردن بەكاربىت .

- سىنا (Senna) رەنگە رەنگى ميز بگۆرئىت .

- **ناگادار بە** / نايىت بەھىچ شىوہەكە ئافرەتى دووگيان (Castor Oil) بەكاربەئىنئىت ، چونكە ھانى گرژبوونى مندالدان دەدات ، بەلام ھەندىك جار شەو پىش نەشتەرگەرى بەكار دىت كە (Cervix Dilatation) دەكات .

2. Bulk Forming Laxative :- ئەم دەرمانانە سەر بەم گروپەن :

Bran ◇

Methylcellulose ◇

Ispaghula Husk (Fybogel) ◇

Sterculia + Frangula = Normacol ◇

- دەرمانەکانی ئەم گروپە ریشالی خۆراکین ، لە چەند رێگە یە کە وە کار دەکات بۆ چارەسەرکردنی قەبزی کەسە کە ، کە وە کو جیلێک دیواری ریحۆلە گەورە دادەپۆشن بە مەش هەلمژینی ئاو بۆ ریحۆلەکان کەم دەکەن وە و پیسیە کە زۆر توند نابێت ، هەندیکیان وا دەکەن کە بریکی زیاتر ئاو بێتە ئاو ریحۆلەکان لە رێگە ئۆمۆسسەو ، بە مەش رێگر دەبێت لە تووند بوونی پیسیە کە و یارمەتی شلبوونەو دەدات .

- ئەو کەسانە ی ئەم حالە تانە یان هە یە نابێت دەرمانەکانی ئەم گروپە بە کار بێنن :-

• ئەوانە ی کە لە سەر جیگەن و ناتوانن بجولێن .

• ئەوانە ی کیشە ی گیرانی رپرهوی کۆئەندامی هەرسیان هە یە .

• ئەوانە ی نیشانە ی ریحۆلە کویره یان هە یە و تەشخیس نە کراو و لە کاتە دا نابێت پێی بدریت .

• ئەوانە ی کیشە ی قورسی شت قوتدانیان هە یە .

- دەرمانەکانی ئەم گروپە دەبێت لانی کەم کاتژمێر بۆ دوو کاتژمێر بپیش چوونە ئاو جیگە و پالکە ووتن بخورینە وە چونکە مە ترسی گیرانی رپرهوی هەرسیان هە یە بە تاییە تی قورگ گیران ، بۆ یە باشتر وایە بە ماوہ یە کی زۆر پپیش خەوتن و پالکە ووتن بخورین .

- دەرمانەکانی ئەم گروپە لانی کەم دەبێت (250 ml) ئاوی بە دوادا بکریت بۆ رپگر ی کردن لە ئەگەری روودانی گیرانی رپرهوی هەرس تا ئاوی زیاتر لە دواوە بخوریت باشترە .

3. Lubricant (Stool Softners) :- دەرمانەکانی ئەم گروپە ئەمانەن :

Liquid Paraffin ◇

Docusate ◇

دەرمانەکانی وە کو چەورکەر کار دەکەن و بە مەش جوولە ی پیسی ئاساتر دەکەن و رپگر ی دەکات لە هەلمژینی بریکی زۆر لە ئاو لە لایەن ریحۆلەکانە وە بە مەش یارمەتی کەسە کە دەدات بۆ ئەو ی بە دوور بپت لە قەبزی .

دەرمانه کانی ئەم گروپه له رېژیمه کردی ئۆسمۆسسسه وه وا ده کهن که بریکی زیاتر ئاو بیته ناو ریخۆله کان و به مشیسیسیه که زیاتر شل ده بیته وه و کهسه که رزگاری ده بیته له قه بزیه .

- دەرمانه کانی ئەم گروپه ئەمانه :-

◇ Lactulose

- له ههردوو گهردی شه کری گاله کتۆس و لاکتولۆس پیکدیت که هه لئا مژرین له لایه ن ریخۆله کانه وه .
- دوو ژمه (12 کاتریمیر جاریک) (15 ml) وه رده گیریت له گه ل نانا .
- بۆ ئەو که سانه ی که شه کره یان هه یه کی شه ی نییه چونکه شه کری هه لئا مژاون به لام باشت وایه به وریاییه وه به کاری بیته .
- ههروه ها وه کو چاره سه ریک بۆ ئەو که سانه به کار دیت که تووشی (Hepatic Encephalopathy) ژه راوی بوونی جگه ر بوون ، که جگه ر ناتوانیت خوین له ژه ره کان پاک بکاته وه به پیی پیوو یست ، چونکه ریزه ی ئەمۆنیا له خویندا کهم ده کاته وه .

◇ Polyethylene glyco (PEG) [Movicol] که بۆ پاک کردنه وه ریخۆله زۆر باشه .

ده بیته به گویره ی پیوو یست به کاری به یتریت له ئەگه ری زۆر زۆر به کاری به یتریت ره وانکه ره کاندرا په نگه ئەمانه پروویدات :-

✦ وشکبوونه وه

✦ تیکچوونی هاوسهنگی نایۆنه کان

✦ بۆ ئافره تی دووگیان Bulk forming laxative

ده توانریت به کاری به یتریت بۆ نمونه وه کو Lactulose (Fybogel)

ئهمه ش کاته گویری B ده توانریت به کاری به یتریت .

بۆ مندال Lactulose / Glycerin (SUPP)

ئاگاداره / ئەگه ر که سیک نیشانه کی تووشبون به هه وکردنی ریخۆله کویره ی هه بوو نایته هه یج جوړیک له کویره کانی

ره وانکه ره کانی پیدریت تا یه کلا ده بیته وه نایا هه وکردنی ریخۆله کویره ی هه یه یان نا .

500g Net e
Normacol^{plus}
 62% w/w Sterculia and
 8% w/w Frangula, Granules

Natural fibre **plus**
 gentle laxative

Helps relieve constipation

NDC 49035-085-30

equateTM

Compare to Senokot-S® Active Ingredients**

Natural Vegetable Laxative Plus
 Stool Softener

Senna-S
 Docusate Sodium, 50mg
 Sennosides, 8.6mg

Gentle, overnight
 relief of constipation

30
 TABLETS

Actual Size

Lactulose
 AIWA®

670 mg/ml
 Lösung zum Einnehmen
 Wirkstoff: Lactulose
 Apothekenpflichtig

N2
 500 ml
 Lösung zum Einnehmen

T&D

equateTM

For Adults

Glycerin Suppositories
 Laxative for Fast Relief
 of Occasional Constipation

100% satisfaction
 guaranteed
 on quality

24
 SUPPOSITORIES

2.6 g

Dulcolax[®]
 5 mg Gastro-resistant
 Tablets
 bisacodyl

Effective short-term
 relief from occasional
 constipation

RELIEF IN
 6-12 hrs

60
 TABLETS

El Hayatt
 PHARMA

fortrans[®]
 Preparation for
 colonic lavage

Colon Lavage

IPSEN
 Innovation for patient care

MOVICOL[®]
 13.8g sachet, powder for oral solution

Effective relief
 from constipation

50 sachets

NORGINE

Fybogel
 ORANGE
 Ispaghula Husk

30
 SACHETS

Natural Fibre
 Drink
 Gently Relieves
 Constipation and
 Maintains Regularity

گروپی حوتهم :- دژهسکچونهکان (Antidiarrheals)

- دەرمانهکانی ئەم گروپه بۆ وهستاندن و که مکردنهوه سکچوون به کار دین.
- سکچوون بریتیه له شلبوونهوهی پیسایه له باری ئاسای خۆی زیاتر هه ندیک جار لینیجی و ئاوه.
- کهسیک که تووشی سکچوون ده بیئت دوو هۆکاری سه رهکی هه یه که ئەمانه :-

- ◇ زیادبوونی جوولەهێ ریحۆلهکان.
- ◇ که مبوونهوهی بری هه لمژینی ئاو و ئلیکترۆلایتهکان له لایه ن ریحۆلهکانه وه ، تاوه کو ئاوی زیاترمان هه بیئت له ریحۆلهکاندا به مهش پیسیه که زیاتر شل ده بیته وه و که سه که زیاتر تووشی سکچوون ده بیئت.

- دەرمانهکانی ئەم گروپه به گشتی له ریگه ی که مکردنهوهی جوولەهێ ریحۆلهکان و هه لمژینی بریکی زۆر له ئاو له لایه ن ریحۆلهکانه وه چاره سه ری سکچوونه که ده که ن.

- دەرمانهکانی ئەم گروپه به پیی شیوازی کارکردنیان و پیکهاته یان دابهش ده بن به سه ر چهن گروپی کدا که ئەمانه :-

a. Adsorbents

b. Antimotility Drugs

c. Oral Rehydration Solution (ORS)

d. Bacterial Replacement (Probiotics)

1. Antimotility Drugs :- دەرمانهکانی ئەم گروپه جوولەهێ ریحۆلهکان که مده که نه وه له ریگه ی نوسان به وه رگری پییش گه یه که ده ماری ئۆپۆئیده کان . ریگری ده کات له دهردانی ئەسیتایلیکۆلین (Ach) که مبوونهوهی ریژه ی ئەسیتایلیکۆلینیش ده بیته هۆی که مبوونهوهی جوولەهێ ریحۆلهکان . (Peristalsis)

- دەرمانهکانی ئەم گروپه ئەمانه :

◇ Loperamide

◇ Diphenoxylate + Atropine

◇ DifenoXin + Atropine

◇ Racecadotril

◇ Codeine

◇ Loperamide (2mg)

- سه رهتا که سه که دوو حبه ده خوات پیکه وه دواتر دوا ی هه ر سه ر ئاو کردنیک یه که حبه ده خوات به مه رجیک دوو بۆ سی کاتر میڕ به سه ر ئەو کاته دا رۆشتیبت که دوو حبه که ی خواردوو له رۆژی کدا نایبت له 8 حبه (16 mg) زیاتر به کار بیئیبت.

2. Atropine + Diphenoxylate : که سه که سه رتا به چوار حب ده ستیپده کات دواتر هر شهش ساعات جاریک دوو حب ده خوات پیکه وه.

Codeine هندیک جار بو چاره سوری سکچوونی کاتی به کاردیت (30 mg 1*3 Or 1*4) .
کودین نازار شکین و دژه کۆکه شه به لام وه کو ناماژه مان پیکرد چونکه جوولهی ریخۆله کانیش که م ده کاته وه هندیک جار بو چاره سوری سکچوونی کاتیش به کاردیت.

- دهرمانه کانی ئەم گروپه باشتتر وایه بو مندالی خوار 4 سال به کارنه هینریت . ههروهها ئەوانهش که هه وکردنی تووندی ریخۆله گه ورمیان هه یه چونکه رهنگه بیته هوی ژههراوی بوون و له راده گه و ره بوونی کۆلۆن . (Mega Colon)

Adsorbents :- ئەم گروپه له ریگهی هه لمترین و لابردنی ئەو ژههراوی بوون و گاز و به کتیریا زیانبه خشانه ی که بوونه ته هوی سکچوونه که کارده کهن ، ههروهها وه کو به رگیک (پاریزه ریگ) بو پاراستنی دیواری ریخۆله کان کارده کهن .

- دهرمانه کانی ئەم گروپه ئەمانه :-

- ◇ Kaolin
- ◇ Pectin
- ◇ Alumnum hydroxide
- ◇ Methylcellulose
- ◇ Bismuth Subsalicylate

ئەم دهرمانه وه کو پیشتریش باسمان کرد کاریگه ری زۆر باشی هه یه له چاره سه رکردنی سکچوون به تایبه تی له که سانه ی به هوی گه شتکردن و به کتیریا وه تووشی سکچوون بوون .
وه کو پیشتریش باسمان کرد زیانی لاوه کی ئەم دهرمانه رهنگه بیته هوی ره شبوونی زمان و پیسی .

- به گشتی دهرمانه کانی ئەم گروپه کاریگه ری که مته ره له گروپی پیشوو تر .
- ناییت له گه ل دهرمانه کانی تر پیکه وه بخورین له هه مان کاتا چونکه ناهیلایت دهرمانه کانی تر هه لیمز ریگ ، چونکه وه کو باسمان کردوه به رگیک دروست ده کهن زۆر پاراستنی روو پۆشی ناوه وه ی ریخۆله کان به مهش ناهیلایت دهرمانه کانی تر هه لیمز ریگ .

Bacterial Replacement (Probiotics) : ئەمانه به کتیریا سو ده خشه کانن که له ریخۆله کانا هه یه و یارمه تی هه رسکردن و تهنروستی رپه وه ی هه رس ده دات ، که مبوونی ئەم به کتیریا یانه رهنگه بیته هوی سکچوون .

ئەمانهش چند نمونه یه کن :-

- lactobacillus rhanosus
- saccharomyces boulardii
- bifidobacterium lactis

Oral Rehydration Solution (ORS) : ئەمەش زیاتر بۆ مندال بەکار دیت بەتایبەتی مندالی خوار یەک ساڵ ، بۆ ڕیگری کردن لە ووشکبونەوه و تیکچوونی بالانسی ئلیکترۆلایتەکان .

ووشکبونەوه حالەتیک زۆر خراپە کاتیک مندالیک تووشی سکچوون دەبیت ، ناییت بهیڵین تووشی ووشکبونەوه بیت و زوو چارەسە ی بکەین ئەگەر سکچوونەکە ی زۆر بوو .

- بەم شیوەیە بەکار دیت بەپێی تەمەن :-

50ml : خوار یەک ساڵ

100ml : مندالی 1 بۆ 5 ساڵ

200ml : بۆ 12 ساڵ 6 مندالی

ئەم پرانە دوای هەر پیسیکردنیک بەکار دیت

* بۆ مندالی خوار دوو ساڵ بەگشتی دەبیت بەنزیکی لە (24 کاتژمێردا) (500 ml) وەر بگریت بەپێی ئەو بەرنامەییە سەرەوه .

ئەو کەسانە ی بەهۆی تووشبوون بەهە وکردنی بەکتیریایەوه تووشدەبن زۆر جار دەبیت بە دژە بەکتیریا چارەسەری بکەین لە باسکردنی دژە بەکتیریاکان بەووردی باسی دەکەین ان شاء الله ، ئەمە چەن دژە بەکتیریا یەکن کە لە کاتی سکچوون و هەوکردن بە بەکتیریا بەکار دەهێنرین :-

Kaka Lea

- Metronidazole (Flagyl)
- Bactrim
- Erythromycin
- Doxycycline
- Norfloxacin

Lopper Amide : بەتیکە لیش هەیه لەگەڵ (Simethicon) بۆ ئەوانە ی لەگەڵ سکچوونە کە دا غازاتیشیان زۆرە .

ئەو کەسە پینگەشتوانە ی کە سکچوونی توندیان هەیه و داخلی نەخۆشخانە دەکرین ئەوا فلودیان بۆ هەلەدواسن .

گروپی هه شتم :- دژه رشانوهه (Antiemetic's)

دەرمانه کانی ئەم گروپه بۆ چاره سەرکردن و نههیشتنی دلتیکچوون و رشانوهه به کاردین .

- بۆ ئەوهی بتوانین به ئاسانی له دەرمانه کانی ئەم گروپه تیبگهین ده بێت سهره تاي باسی ئەوه بکهین که رشانوهه چۆن دروست ده بێت ، ئەو دهماره گوێزه رهوانه ی که هانی دروست بوونی رشانوهه ددهن چی و چین .
 - سه نته ریکی سه ره کیمان هه یه که کوئنتروۆلی رشانوهه ده کات که ده که ویته (Medulla Oblongate) قه دی ده ماغ ، ئەویش Vomiting Center ئەمیش له ریگه ی چهن شوینیکه وه هانده دریت ،...
- دیارتترینیان ئەمانه :-

Chemoreceptor Trigger Zone (CTZ)

Vestibular System Kaka Lea
Cerebral Cortex
GIT receptors

ههر یهك له وانیهی که باسکراوه به ریگه ی جیاواز هانی سه نته ری رشانوهه ددهن بۆ ئەوهی گه ده ئاگادار کاته وه و که سه که برشیتته وه ، سه نته ری رشانوهه له ریگه ی چهنده ماریکه وه (Nerve) ماسولکه کان گه ده و ریخۆله کان و ناوپه نچک و زمانه ی خواره وهی سووینچک ئاگادار ده که نه وه و که سه که ده رشیته وه ، دیارتترینیان (Vagus Nerve) ، کاتیک خۆراک له ریخۆله کانه وه ده که ریته وه بۆ گه ده و گه ده ش پر ده بێت زمانه ی نیوان گه ده و سووینچک ده که ریته وه و که سه که ده رشیته وه .

بابزانی ههر یهك له وانیهی باسمان کرد چۆن هانی سه نته ری رشانوهه ددهن بۆ رشانوهه .

Chemoreceptor Trigger Zone (CTZ) : چهنده ره گرێکی له سه ره کاتیک دهماره گوێزه ره وه کان دنوسین به وه ره گرانه وه چالاک ده که ن و ئەمیش لای خۆیه وه سه نته ری رشانوهه هانده دات بۆ رشانوهه .

ئهم سه نته ره (CTZ) ئەم وه ره گرانه ی له سه ره

Neurokinin 1 (NK1 Receptors) + Substance P

Dopamine 2 (D2 Receptors)

5-HT3 Receptors / Serotonine ، ئەگه ره ئەمانه بلۆک بکهین ئەوا ریگری ده که یین له هاندانی سه نته ری رشانوهه .

Muscarinic 1 Ach (M1 Receptors)

Histamine 1 (H1 Receptors)

سەنتەرى سەرەكەش Vomiting Center ئەم چەندانەى تىداپە

M1 Receptors

H1 Receptors

5-HT3 Receptors

NK1 Receptors

ئىستاش باس لە دەرمانەكان دەكەين كە بۆ چارەسەرى دلتكچوون و رشانەو بەكاردېين ، كە ئەوانىش بەپىي كاركردن لەسەر ئەو وەرگرانەى سەرەو پۆلېن دەكرېن بۆ 5 پۆلى سەرەكى:-

D2 Receptors Antagonist : دەرمانەكانى ئەم گروپە رېگرى دەكەن لە دەردانى برېكى زۆر لە دوپامىن 2 ، بەمەش رېگرى دەكات لەوہى كە سەنتەرى سەرەكى هان بدرېت لەلايەن دوپامىن 2 ئەم دەرمانانە سەر بەم گروپەن

(Prochlorperazine [Stemetil] , Chlorpromazine)

ئەم دەرمانانە خۆيان (Antipsychotics) ن بەلام چونكە بلۆكى دوپامىن 2 دەكەن بۆ ئەم مەبەستەش بەكاردېت.

Metoclopramide (Plasil)

Domperidone (Motilium) , Droperidol

* ئەم دوو دەرمانە (Plasil & Motilium) ئەم دوانە زۆر باون.

5-HT3 Recetors Antagonist / Serotonine : دەرمانەكانى ئەم گروپە ئەم وەرگرە بلۆك دەكەن و رېگرى دەكات لەوہى كە سەنتەرى سەرەكى هان بدرېت بۆ ئەوہى كەسەكە برشپتەوہ (5 HT3 جگە لە CTZ لە رپرەوى هەرسىشدا هەپە.

دەرمانەكان ئەمانەن:-

Ondansetron (Zofran / No Vomit)

Granisetron

Palanosetron

Dolasetron

ئەمەيان (Ondansetron) زۆر بەكاردېت

بۆ مندال بەشیۆه‌ی شروب (No Vomit)

بۆ دوا‌ی نه‌شته‌رگه‌ری ئەگه‌ر كه‌سه‌كه‌ ر‌شانه‌وه‌ی هه‌بوو

بۆ ئەوانه‌ی كه‌ ك‌یمۆ س‌ی‌ر‌اپ‌ی و ر‌اد‌یه‌ی‌شن وه‌رده‌گرن و ش‌ی‌ر‌په‌نجه‌یان هه‌یه‌ به‌ش‌ی‌ك‌ی زۆر‌یان تووش‌ی ر‌شانه‌وه‌ ده‌بن به‌هۆی هاندانی (CTZ) و هه‌روه‌ها كاریگه‌ر‌یش‌یان ده‌ب‌یت له‌سه‌ر ل‌ی‌نجه‌ رو‌پ‌و‌وش‌ی ر‌پ‌ره‌وه‌ی هه‌رس ، ئەگه‌ر كه‌سه‌كه‌ ر‌شانه‌وه‌ی زۆر بوو له‌گه‌ڵ (Dexamethazon) پ‌ی‌كه‌وه‌ ده‌در‌پ‌ن و زۆر كاریگه‌ر ده‌بن .

به‌شیۆه‌یه‌ك‌ی به‌رچاو به‌كارد‌یت بۆ چاره‌سه‌ری ر‌شانه‌وه‌ چونه‌كه‌ 5HT3 ب‌لۆك ده‌كه‌ن به‌هۆی ئەوه‌ی كه‌ له‌ (CTZ & GIT) هه‌ن بۆیه به‌شیۆه‌یه‌ك‌ی باش كارده‌كه‌ن له‌ ر‌ی‌گه‌ی ب‌لۆك‌كردنی 5HT3 له‌ هه‌ر دوو شو‌پ‌نه‌كه‌.

H1 Receptors Antagonist : ده‌رمانه‌كانی ئەم گروپه‌ وه‌رگه‌ری H1 ب‌لۆك ده‌كه‌ن به‌مه‌ش ر‌ی‌گه‌ری ده‌كه‌ن له‌ هاندانی سه‌نته‌ری ر‌شانه‌وه‌ ، ده‌رمانه‌كانی ئەم گروپه‌ به‌زۆری بۆ ئەو كه‌سانه‌ به‌كارد‌یت كه‌ گه‌شتی ده‌كه‌ن و له‌كاتی گه‌شتدا تووش‌ی ر‌شانه‌وه‌ ده‌بن ، ئەم ده‌رمانانه‌ سه‌ر به‌م گروپه‌ن :-

Dimenhydrinate

Meclozine

Diphenhydramine

Cinnarizine (Stugeron / Cincor)

ئەم ده‌رمانه‌ (Cinnarizine) بۆ چاره‌سه‌ری ئەو كه‌سانه‌ش به‌كارد‌یت كه‌ هاوسه‌نگی گو‌پ‌ی ناوه‌ر‌است‌یان ت‌ی‌ك‌ده‌چ‌یت و به‌مه‌ش تووش‌ی گ‌ی‌ژبوون ده‌بن.

M1 Receptors Antagonist

Hyoscine : ئەم ده‌رمانه‌ ئەم وه‌رگه‌ر ب‌لۆك ده‌كات كه‌ ئەمه‌یش به‌هه‌مان ش‌یۆه‌ی (H1 Receptors) له‌ Vestibular System دا هه‌ن ئەم‌ایش به‌هه‌مان ش‌یۆه‌ بۆ د‌ل‌ت‌ك‌چوون و ر‌شانه‌وه‌ی سه‌فه‌ر به‌كارد‌یت ، له‌هه‌مان كاتدا (Anticholinergic) له‌ گروپه‌كانی داها‌توو ئاماژه‌ی پ‌ی‌ده‌ده‌ین.

NK1 Receptors Antagonist : ده‌رمانه‌كانی ئەم گروپه‌ش ئەم وه‌رگه‌ر ب‌لۆك ده‌كه‌ن و ر‌ی‌گه‌ری ده‌كه‌ن له‌وه‌ی هانی وه‌رگه‌ری سه‌ره‌ك‌ی بدات بۆ ئەوه‌ی كه‌سه‌كه‌ بر‌ش‌ی‌ته‌وه‌ ، ده‌رمانه‌كان ئەمانه‌ن :-

Aprepitant

(Fosaprepitant IV به‌شیۆه‌ی ده‌رزی)

ئهمه‌ش به‌هه‌مان ش‌یۆه‌ی (Ondansetron) بۆ ئەوانه‌ به‌كارد‌یت كه‌ چاره‌سه‌ری ك‌ی‌م‌ی‌ای و ر‌اد‌یه‌ی‌شن وه‌رده‌گرن و ش‌ی‌ر‌په‌نجه‌یان هه‌یه‌ دوا‌ی چاره‌سه‌ر تووش‌ی ر‌شانه‌وه‌ ده‌بن ، هه‌ند‌ی‌ك‌ جار له‌گه‌ڵ (Dexa) پ‌ی‌كه‌وه‌ به‌كارد‌پ‌ن بۆ ئەوه‌ی با‌ش‌تر كاریك‌ه‌ن.

بۆ ئافرهتی دووگیان (B6 + Meclozine) /

Doxylamine + B6

Ginger (زهنجه بیل)

ئەمەش بۆ چارەسەری دلتکچوون و پشانەو بەکار دیت ، هەندیک شەریکە لەگەڵ (Folic Acid) تیکەلی دەکات بۆ ئەوێ که ئافرهتە که ئەگەر کیشە دلتکچوونیشی هەبوو ئەوێش چارەسەر بکات.

Emetrol : ئەمەش مان هەیه که دیکستروۆس و فرەکتۆس و فوسفۆریک ئەسیدیان تێدایە که بۆ چارەسەری دلتکچوون باشە و بەبێ راپیتهی دکتۆریش دەردیت واتە (OTC) ، لووسە ماسوولکەکانی گەدە و ریخۆلەکان کەم دەکاتەو و بەمەش رێگر دەبیت لە پشانەو کەسە کە .

هەندیک جار گروپی بێنزۆ دایەزیپینیش بەکار دیت بەلام ئەوێ تەنھا قەلەقی کەسە که ناھێلێت ئەگەر بەھۆی سترپسەو تووشی پشانەو بێت وەکو . (Lorazepam & Alprazolam)

بەگشتی زیانی لاوہکیان زۆرە دەبیت ئاگادارین ، بەتایبەتی گروپی یە کەم کە باس کردوو ، تەنھا Emetrol & Ginger

Kaka Lea

(OTC) ین

#1 PHARMACIST RECOMMENDED BRAND

Emetrol

for nausea & upset stomach

Stomach Flu
Car Sickness
Overindulgence
Ages 2 & Up

cherry flavor

No Drowsiness
No Aspirin or Acetaminophen
No Alcohol or Caffeine

NDC 65197-201-04 4 fl oz (118 mL)

100 Tablets

Dimenhydrinate Tablets BP 50mg

Dimenealth

50 mg

For prevention of:

- motion Sickness
- Nausea
- Vomiting

Livealth BioPharma Pvt. Ltd.

100 Tablets
Dimenhydrinate Tablet BP 50mg
Dimenealth 50 mg

For prevention of:
• motion Sickness
• Nausea
• Vomiting

NDC 72205-026-01

Fosaprepitant for Injection

150 mg per vial

Reconstitute with 5 mL of 0.9% Sodium Chloride for Injection

STERILE LYOPHILIZED POWDER FOR INTRAVENOUS USE ONLY AFTER RECONSTITUTION AND DILUTION

DO NOT USE WITH SOLUTIONS CONTAINING DIVALENT CATIONS (e.g., Ca²⁺, Mg²⁺) INCLUDING LACTATED RINGER'S SOLUTION AND HARTMANN'S SOLUTION

Single-Dose Vial - Discard Unused Portion

Rx Only **NOVADOZ**

NDC 72205-026-01
Fosaprepitant for Injection
150 mg per vial
Single-Dose Vial-Discard Unused Portion
Rx Only **NOVADOZ**

Store vial refrigerated for 24 hours at 2°C to 8°C (36°F to 46°F) or below 25°C (77°F). Usual Dosage: See package insert. Sterile lyophilized powder use only after reconstitution. Manufactured by: NOVUS LABORATORIES, Inc. Telangana - 505 101. Distributed by: Novartis Pharmaceuticals Corporation, East Hanover, NJ 07936. TEL: 855-NOVADOZ-666-2222

Stugeron

cinnarizine

200 comprimés voie orale
Tabletten zum Einnehmen

Janssen

Janssen-Cilag NV/SA
Antwerpseweg 15-17
B-2340 Beerse

دەرمانه‌کانی ئەم گروپە بۆ چارەسەری گرزبوونی لووسە ماسولکەکان بەکار دێت ، کار لەسەر لووسە ماسولکەکان و چەند ئەندامیەک دەدەن بە ئەم ئیمە لیڤرەدا باسی چارەسەری گرزبوونی لووسە ماسولکەکانی گەدە و ریخۆڵەکان دەکەین ، بۆ نمونە گرزبوونی لووسە ماسولکەکانی ریخۆڵە گەورە (کۆلۆن) دەبیته‌ هۆی (Irritable Bowel Syndrome (IBS) (قۆلۆن)

- قۆلۆن هەندیک جار کەسە کە قەبزی لە گەلدا یە (Irritable Bowel Syndrome Constipation (IBSC)

- هەندیک جار کەسە کە سکچوونی لە گەلدا یە (Irritable Bowel Syndrome Diarrhea (IBSD)

- دەرمانه‌کانی ئەم گروپە دا بەشده‌ بن بۆ چەند گروپیکی :-

Antimuscarinics :- دەرمانه‌کانی ئەم گروپە ئەنتی کۆلینیرجیک ئیفیکتیان هەیه و ئیشی ئەسیتایل کۆلین بلۆک دەکەن و بەمەش گرزبوونی لووسە ماسولکەکان کە مەدە کە نه‌وه‌.

- دەرمانه‌کانی ئەم گروپە ئەمانەن :-

Hyoscine / Scopolamine (Buscopan) ◇

Prifinium (Riabal) ◇

بە تیکە لێش لە گەل (Paracetamol) هەیه بۆ کە مکردنه‌ وه‌ی نازارە کە یان. (Riabal Co)

Trimebutine

Propantheline

ئەم دوو دەرمانە ناییت پیکه‌ وه‌ وه‌رگیرین

Hyoscine (Buscopan) & Metochlopramide (Plasil)

چونکە کاریگەری یه‌ کتر کەم دەکەنه‌ وه‌ وه‌ رەنگە کاریگەری یه‌ کتر نه‌ هیلن.

- دەرمانه‌کانی ئەم گروپە ناییت بۆ ئەم کەسانە بە کاربیت :-

• ئەوانە ی پرۆستاتیان گەورە بووه‌ (BPH)

• ئەوانە ی کە (Glucoma) یان هەیه ئەگەر ئەمانە وه‌ر بگرن ئەوا بارودۆخیان خراپتر دەکات و زەختی چاویان زیاتر دەکات.

• ئەوانە ی کە خۆیان کیشە ی خیرا لیدانی دلپان لە گەل (Tachycardia) رەنگە ببیت هۆی زیاتر بوونی لیدانی دلپان

بۆیه دەبیت ئاگاداریین.

دەبیت وریابین لە بەکارهێنانی بۆ ئەو کەسانە ی کە (GERD) یان هەیه چونکە لووسە ماسولکەکان خا و دەکاته‌ وه‌

رەنگە حاله‌ کە یان خراپتر بکات.

- ئەم كۆمەلە دەرمانە راستەوخۆ كاردەكەن بۆ خاوكردنەوہی لووسە ماسولكەكانى رىخۆلەكان بەتايبەتى بۆ ئەو كەسانەى كە (IBS) ھەيە زۆر بەكاردېڭن. دەرمانەكان ئەمانە :-

Drotaverine (DRO SPAZ)	◇
Mebeverine (Duspatalin)	◇
Alverine Citrate	◇
Dicycloverine (Dicyclomine)	◇

ھەتتەك جار دەرمانەكانى ئەم گروپە لەگەل دەرمانى تر تېكەل دەكرېڭن بۆ ئەو كەسانەى كە ئازارىيان زۆرە لەگەل حالەتەكەدا يان ئەوانەى كە بەھۆى قەلەقبيبەوہ توشى ئەو حالەتە بوونە چونكە قەلەقى كاريگەى راستەوخۆى ھەيە لەسەر. (IBS)

Mebevirine + Sulpiride = (Colona)

ئەم بۆ ئەو كەسانەيە كە بەھۆى قەلەقبيبەوہ توشى حالەتەكە بوونە (Sulpiride) خۆى . (Antipsychotic)

Drotaverine + Mefenamic Acid (Ponstan)

Dicycloverine + Mefenamic Acid (Ponstan)

ئەمەش بۆ ئەو كەسانەى كە لەگەل حالەتەكەدا ئازارى زۆريان ھەيە.

Mebeverine + Simethicone

Alverine + Simethicone

Kaka Lea

ئەمەش بۆ ئەو كەسانەى كە لەگەل حالەتەكەدا غازاتېكى زۆريان ھەيە.

Mebevirine + Ispaghula Husk

بۆ چارەسەرى ئەوانەى (IBSC) ھەيە.

- Compound Anticholinergic :- بەگشتى دەرمانەكانى ئەم گروپە لە تېكەلەى دوو ماددە پېكديت كە يەكېكيان كاردەكات بۆ كەمكردنەوہ جوولەى لووسە ماسولكەكان لەگەل Antipsychotic يان Benzodiazepines تېكەل دەكرېڭن بۆ ئەو كەسانەى كە بەھۆى قەلەقبيبەوہ توشى ئەم حالەتە بوونە.

بۆ نمونە :-

Chlordiazepoxide + Clidinium (Librax / Clidinium C)

Isopropamide + Trifluoperazine (Stelabd)

ئەو خۆراكانەى كە ريشاللى خۆراكى (Fiber) تىدايە بۆ چارەسەرى ئەم حالەتە زۆر باشە. لە دژە سكچوونەكانيش باسى ئەو دەرمانانەمان كرد كە فايبەريان تىدايە.

Charcoal (Gaston) :- ئەمەش چارەسەرێکی باشە بۆ ئەو کەسانەى کە ئەم حالەتەیان هەیه چونکە هانی هەلمژینی غازەکان و ژەهرەکان دەدات.

Anecol :- ئەمەش چارەسەرێکی زۆر باشە بۆ بۆئەوانەى کە غازاتیان زۆر و بیزارى کردوون.

دواتر لە گروپی دژە غازاتەکانیش بەوردی باسیان دەکەین ان شاء الله .

Peppermint Oil :- ئەمەش زۆر کاریگەرە بۆ چارەسەری. (IBS)

- هەندیک جار دکتۆرەکان چارەسەری دژە خەمۆکیەکان بە دۆزێکی کەم دەنوسن بۆ ئەو کەسانەى (IBS) یان هەیه.

∴ وەک دەرمانەکانی گروپی (Tricyclic Antidepressants)

بۆ نمونە (imipramine 10 mg) ، بەتایبەتی بۆ ئەو کەسانەى کە سکچوونیا ن لەگەڵ. (IBS)

∴ دەرمانەکانی گروپی (SSRI)

بۆ نمونە (Fluoxetine) ، بەتایبەتی بۆ ئەو کەسانەى کە قەبزیا ن لەگەڵ. (IBS)

بەلام دەبێت ئاگاداری بەکارهێنانی ئەم دەرمانانە بیت نایبیت بەبێ راجیتهی دکتۆر بدرێن چونکە زیانی لاوهکیان زۆرە ، لەبەر زیانە لاوهکیەکانیشیان باشتەر وایە شەوانە پیش خەوتن بخورێن.

Rifaximin :- ئەمەش دژە بەکتیریا یە بەلام لە هەندیک حالەتدا بە کاردیت ئەگەر دەرمانەکانی تر سوودیان نەبوو.

Alosteron :- ئەم چارەسەرەش بۆ حالەتی زۆر توندی سکچوون بە کاردیت کە کەسە کە (IBS) هەبێت لە ئافرهتاند ، تەنها بەرەزەمانەندی دکتۆری پسپۆر دەدریت ئەویش لە حالەتێکدا کە چارەسەرەکانی تر هیچ سوودی نەبوو.

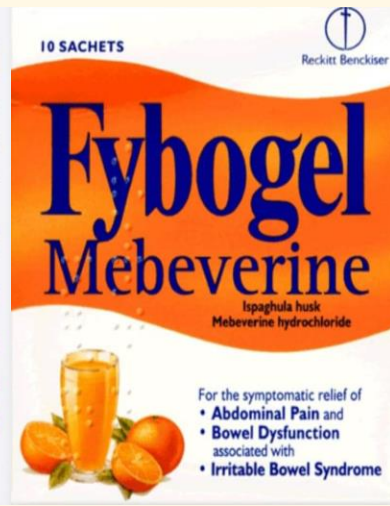
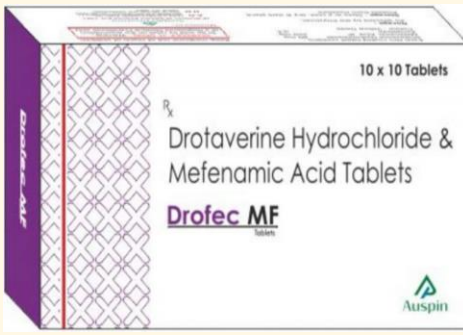
Eluxadoline (Viberzi) :- ئەمەش بۆ چارەسەری سکچوونی ئەو کەسانە بە کاردیت کە (IBS) یان لەگەڵ.

Linaclotide (Linzess)

Lubiprostone (amitiza) :- ئەمەش بۆ چارەسەری ئەو کەسانە کە لەگەڵ (IBS) قەبزیشیان هەیه.

بۆ ئافرهتی دووگیان (Dicyclomine) کاتیگۆری (B)

دەتوانریت بەکاربهێنریت تەنها کاتیگ زانرا کە پێویستە ئافرهتە کە وەر ییگریت.

گروپی دەیم :- (IBD) Drugs for Inflammatory Bowel Disease

دەرمانه‌کانی ئەم گروپە بۆ چارەسەر و وەستاندنی نەخۆشییە هەوکردنەکانی ریخۆڵەکان و رپرهوی هەرس بە کاردێت ، بە دیاریکراوی ئەم دوو نەخۆشییەن کە ئەم دوانەن :-

1. Ulcerative Colitis (UC)

2. Crohn ´ s Disease (CD)

- ئەوەی یەكەمان (UC) تەنها توشی کۆم و ریخۆڵە گەورە دەبن بەتایبەتی (Sigmoid Colon) زیاتر لە بەشەکانی تری کۆلۆن ، زیاتر توشی روو پۆشی ناو دەبن و توشی چینه‌کانی تر نابن.
- ئەوەی دووهمیان (CD) ئەگەری هەیه توشی هەمووی بەشەکانی کۆئەندامی هەرس بێت بەتایبەتی (Cecum & ileum)

بەلام بەشەکانی تری توشبوونیان هەیه بەتایبەتی بەشەکانی تری کۆلۆن ، ئەگەری هەیه توشی هەموو چینه‌کان بێت وەکو ئەوەی یەكەم نییە تەنها توشی روو پۆشی سەرەوه دەبن.

- چارەسەرەکان بەگشتی ئەمانەن :-

- Anti-inflammatory Drugs (Sulfasalazine) :- ئەوانەیی ئەم دەرمانە وەرەگرن دەبێت (Folic Acid) بە کاربێنیت کەسە کە چونکە ئەم دەرمانە رپگرێ دەکات لە هەلمژینی فۆلیک ئەسید.

- Aminosalicylates

- Mesalamine

- Olsalazine

- Balsalazide

- Mesalamine

Kaka Lea

بەشیوەی شافیش بەردەستە بۆ ئەوانەیی کە توشی هەوکردنی کۆم و دەرچەیی کۆم بوون. (Proctitis)

بەشیوەی (Enema) ش بە کاربێنیت بۆ هەمان مەبەست.

بەشیوەی شاف و (Enema) دەبێت شەوانە بە کاربێن بۆ ئەوەی سوودی تەواوی هەبێت.

*Sulfasalazine بەتیکەلی هەیه لەگەڵ Mesalamine

*Sulfasalazine بەتیکەلی هەیه لەگەڵ Sulfapyridine

- کە ئەمەیی دووهمیان دژەبەکتیریا یە ، دەبێت ئەو کەسانە بە وریا یەوه بە کاری بێنن کە هەستارییان هەیه بە گروپی (Sulfonamide) .

◇ Probiotics

◇ Antibiotics

◇ Metronidazole (Flagyl)

◇ Ciprofloxacin

◇ Fish oil (Omega 3) : بەسووده بۆ چارەسەری نیشانه‌کانی (IBD)

کۆمهڵیکی تر درمانمان ههیه که بۆ هه مان مه بهست به کاردین و له کاتی خۆیدا که باسی سیستم و گروپه کانیانمان کرد به ووردی باسیان ده کهین لێره تهنها ئاماژهیهکی کورتیان پێ ددههین که ئه مانهن :-

- Corticosteroids:-
- Budesonide
- Prednisolone
- Methylprednisolone
- Hydrocortisone
- Immunosuppressants :-
- Azathioprin (Imuran)
- Methotrexate
- Mercaptopurine
- Cyclosporine
- TNF antagonist
- (Anti tumor necrosis factor)
- Infiximab
- Adalimumab
- Golimumab

له حالهتی زۆر تووندا دهییت به نهشتهرگهری ئه و به شهی که تووش بووه لابهرییت. Kaka Lea

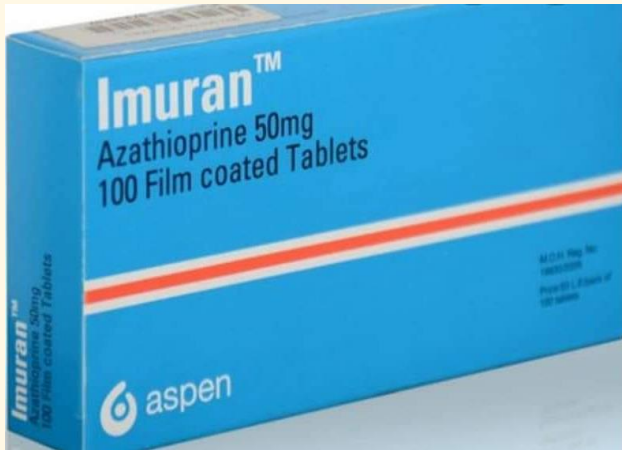

COLAZAL
(balsalazide disodium)
Capsules
750 mg

280 Capsules Rx only
Salix
PHARMACEUTICALS

Usual Dosage: See package insert for full prescribing information.
Keep out of reach of children.
Store at 20° to 25°C (68° to 77°F); excursions permitted between 15° and 30°C (59° and 86°F) [see USP Controlled Room Temperature].
Manufactured for: Salix Pharmaceuticals, a division of Valeant Pharmaceuticals North America LLC
Bridgewater NJ 08807 USA
By: Nexgen Pharma, Irvine, CA 92614
Product of Germany
COLAZAL is a trademark of Valeant Pharmaceuticals International, Inc. or its affiliates.
©Valeant Pharmaceuticals North America LLC
Please see www.salix.com for patent information.
9462501 FPO-PPS #

گروپی یازدهیم :- دژہ غازاتہکان (Antiflatulents)

دەرمانهکانی ئەم گروپه بۆ که مکردنهوه و لابردنی غازات به کار دین.

- دەرمانهکانی ئەم گروپه به گشتی ئەمانه :-

1. Anti Foaming Agents

- Simethicone / Dimethicone

* به زۆر شیواز و دۆزی جیاواز ههیه به لأم ماگسیمه ده توانریت له 24 کاتژمێردا (500 mg) وهر بگیریت بۆ پیگهشتوان ، نیتر به پپی دۆزه کهی که چه نیکه دیاری ده کهیت بۆ نمونه 125 mg ده توانیت سی ژمه یان چوار ژمه به که سه کهی بدیهیت باشتر وایه دواى نان بیټ یان کاتی خهو ئەمه له کاتی پیوویستدا و ئەگەر که سه که زانی غازاتی ههیه وه کو وتمان ئەمه غازاته که لاده بات رپگری له دروستکردنی ناکات .

* بۆ مندالی خوار دوو سأل ده توانریت 20 mg پیبدریت وه ناییت له 24 کاتژمێردا له 12 جار زیاتر پپی بدریت به بی پرسی دکتۆر واته (240 mg) ده توانیت له کاتی خهودا یان دوار شیر پپی بدیهیت کاتیک پیوویست بوو . به پپی کیشیش خوار 10.9 kg هه مان بری پیده دریت . بۆ مندالی سهرو دوو سأل ده توانریت 40 mg پیبدریت وه ناییت له 24 کاتژمێردا له (480 mg) زیاتر وهر بگیریت ئەمه ییش به هه مان شیوه دواى خواردن یان کاتی خهو که زانرا پیوویسته . به پپی کیشیش سهرو 10.9 kg ده توانریت هه مان بری پیبدریت .

(1 cc = 1 ml = 1 gr = 1000mg)

(1 cc = 15/20 Drops)

که واته (20) (0.02 ml = 0.02g = mg) له 24 کاتژمێردا 0.24 ml ده توانریت بدریت به مندالی خوار دوو سأل و به پپی کیشیش که متر بیټ له (10.9 kg) .

بۆ سهرو دوو سأل یان کیشی زیاتر بیټ له (10.9 kg) و 0.48 ml / Day / 0.04 ml = 0.04 = 40mg

به گشتی (Simethicone) سهلامهت و زیانی لاهه کی و کیشی که مه ، ده توانریت به بی راجپتهی دکتۆر بدریت (OTC) به لأم بهو مه رجانهی سه ره وه که باسما ن کرد وه نیتر به پپی ته مه ن کیشی مندال که پپی ده دریت بهو شیوه یی سه ره وه .

* وه کو له گروپهکانی پیشووش باسما ن کرد وه (Simethicone)

به تیکه لی له گه ل زۆر یک له گروپهکانی تر دا هه مان بوو که باسما ن کرد وه ، بۆ ئەو که سانهی له گه ل ئەو حاله تانهی خۆ یاندا غازاتیشیان هه بوو ئەم دهرمانه ییشی له گه ل تیکه ل دهرکرا بۆ که مکردنه وه ی غازاته که یان ، بۆ نمونه وه ک له ئەتاسیده کان باسما ن کرد که سه که له گه ل دل که زه که دا غازاتیشی زۆر بیټ . گروپهکانی تریش باسکرا وه سه یری بکه نه وه .

به تیکه لی له گه ل چه ندین ماده ی تر دا هه یه بۆ نمونه وه کو

(له گه ل چه ندین ماده ی سروشتی تر , Activated Charcoal , fennel oil , Dill oil , Alpha-galactosidase)

به زۆر شیوازی جیاواز هه یه به شیوه ی حه ب ، حه بی کرماندن ، که پسول ، سو فنت جیل ، شروب ، پاودر ، قه تره .

* به لأم ئەوانه پیوویست ناکات ناوه کانیان له بهر بکهیت ته نها کۆ مه لیک ناوی بازرگانی باو هه یه له بازا ردا ته نها ئەوانه بزنان به سن له وینه کاند هه ندیکیان تپدا یه سه یری بکه ن .

2. Enzyme Based Dietary Supplements :- یارمته تی کشاندنی گه رده کان ددهن بو نه وهی تیکیان

بشکینن پیش نه وهی بچنه ریخوله گه وره وه یارمته تی هه رس ددهن.

Beano -

Lactase -

چهند ماددهیه کی تر ههیه که غازات کهم ده که نه وه :-

Activated Charcoal (Eucarbon , Gaston)

Anecol :- چاره سه ریکی زور باشه بو که مکرده وه غازات 12 کاتر میجر جاریک له نیوان ناندا به کار دیت.

Ginger

Probiotics

Magnesium Powder

ده کریته ناو شه وانه پیش خه وه ده توانریت به کار بهیتریت بو نه وه که سانهی که له به یانیناندا غازات یان زوره.

به گشتی نه وانه کی که Simethicone یان تیدایه زور به کار دین له گیل Activated Charcoal ههروه ها Anecol یش که ناماژم بیکردوه.

گروپی دوازدیهیم :- Preparations for Anal & Rectal Disorders

(گروپی کوٹایی سیستمی یهکهم)

دەرمانهکانی ئەم گروپه به گشتی به شیوهی (Cream & Oint Supp & Gel) کریم و مهلههم و جیل و شاف بهردهستن .

بۆ چارهسەری (Hemorrhoid) مایهسیری

قلیشانی کووم (Anal fissure) به کاردیت.

به گشتی کاردهکەن بۆ که مکردنهوهی نازار و خوران و ههوکردن (Inflammation) و خوین بهربوون.

چارهسەرەکان به گشتی ئەمانەن :-

- Lidocaine : وهکو بهنج به کاردیت بۆ که مکردنهوهی نازاری کهسهکه ، زۆر جار له گهڵ ئەو پیکهاتهکانه تر که له خوارهوه

ناماژهیان پیددههین تیکهڵ دهکرین بۆ هه مان مه بهست.

- Corticosteroid : ئەمانهش به زۆری به تیکهڵی له گهڵ مادههکانی تر دا ههیه بۆ که مکردنهوه ههوکردن

(Inflammation) و خورانهکیان .

به گشتی ئەوانهی (Corticosteroid) له پیکهاته که یاندا ههیه ناییت له 14 رۆژ زیاتر به کار بهینریت چونکه وه بنبه هوی ته نک

بونهوهی پیستهکه .

- Glyceryl Trinitrate : کاریگهری باشی بۆ چارهسەرکردنی ئەم حاله تانه زۆر باشن.

- Diltazem

- Nifedipine

- Zinc Oxide

به تیکهڵی له گهڵ مادههکانی تر بۆ هه مان مه بهست به کاردیت.

- Pilex : ئەمهیان تیکه له یهکی سر و شتیبه .

وهکو ناماژه مان پیدداوه به گشتی به شیوهی کریم و مهلههم و جیل و شاف ههیه ، به تیکهڵی یان به ته نها بوونیان ههیه .

12 کاتر میجر جاریک به یانی و ئیواره دوا ی چونه سەر ئاو به کارده هیئرین .

Cryotherapy (Cold Therapy) چارهسەر به ساردی ئەمهش جوړیکه له چارهسەر که کارده کات بۆ که مکردنهوهی نازار و خوران

و ههوکردن و خوین بهربوون .

شیوازی به کارهینانی :- دهخریته ناو فریزه لانی کهم (2 - 3) کاتر میجر ، دواتر خو ی مادههیه کی چه ورکه ری له گهڵ دایه چه ن

قه تره یه کی به سهردا ده کریت ، بۆ ماوه ی (8 خوله کیک) به هه مان شیوه به یانی و ئیواره (12 کاتر میجر جاریک) دوا ی چونه سەر ئاو

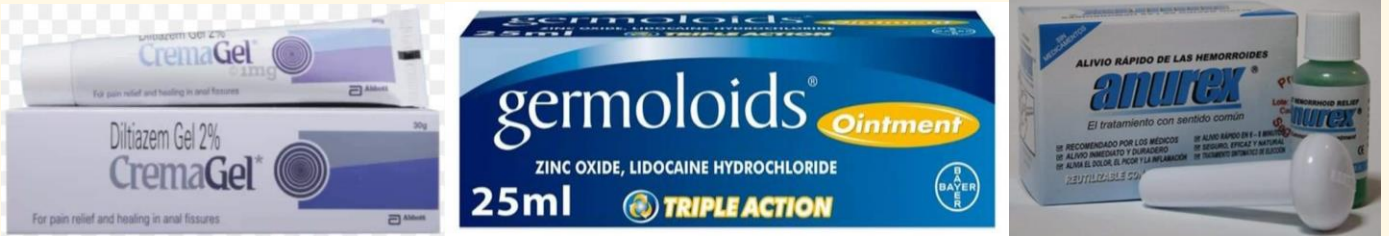
به کاده هیئریت ، ئەو ساردیه ده بیته هوی که مبوونهوهی نازار و خوران و ههوکردن و خوین بهربوون .

بۆنموونه وهک (Anurex) که له وینه کانددا دامناوه و سهیری بکه ن بۆ ئەوهی روونتر بیته وه لاتان .

نه‌گه‌ر بارودوڅی که‌سه‌که‌ زور خراپوو و نه‌م چاره‌سه‌رانه سوودی نه‌بوو نه‌وا ده‌بیت نه‌شته‌رگه‌ری نه‌نجا‌مدات .

دوو شتی زور گرنگتان له‌بیربیت نه‌وانه‌ی که‌ نه‌محاله‌تانه‌یان هه‌یه ده‌بیت نه‌هی‌لن قه‌بز بن ، چونکه قه‌بزی بارودوڅیان خراپتر ده‌کات بو‌ریگه‌ریش له‌وه ده‌بیت روژانه‌ پریکی له‌و خورا‌کانه‌ بخوات که‌ ریشالی خو‌راکی (Fiber) یان تیدا‌یه .

نابیت له‌ کاتی سه‌رئاو‌کردندان زه‌خت له‌ خو‌یان بکه‌ن.

پیش نهوهی دهست بکهین به باسکردنی هه ر یهک له گروپهکان به باشی دهزانم باسیک بکه م ده باره ی پهستانی خوین و چۆنیهتی ریکخستی پهستانی خوین.

سهرهتا بابزانین پهستانی خوین لهسه ر چی بهنده

$$\text{Blood Pressure} = \text{Cardiac Output} * \text{Peripheral Vascular Resistance}$$

$$[\text{BP} = \text{CO} * \text{PVR}]$$

پهستانی خوین = بری نهوه خوینیهی که له ماوهی یهک خولهکدا له لایان سکۆلهکانهوه پال ده نریت * بهرگری لوولهکانی خوین دژی نهوه پهستانه.

ههتاوهکو CO زیادبیت پهستانی خوینیش بهرزه بیتهوه ، ههتاوهکو PVR زۆربیت نهوا پهستانی خوینیش بهرزه بیتهوه
بابزانین Cardiac Output لهسه ر چی بهنده :

$$\text{Cardiac Output} = \text{Stroke Volume} * \text{Heart Rate}$$

$$[\text{CO} = \text{SV} * \text{HR}]$$

بری نهوه خوینیهی که له ماوهی یهک خولهکدا له لایان سکۆلهکانهوه پالده نریت = بری نهوه خوینیهی که له یهک لیداندا له لایان سکۆلهکانهوه پالده نریت * تیکرای لیدانی دل له ماوهی یهک خولهکدا.

* (بهزیادبوونی CO SV پش زیاد دهکات به وهش پهستانی خوینیش زیاد دهکات ، بهزیادبوونی تیکرای لیدانی دل CO زیاددهکات به وهش پهستانی خوینیش زیاددهکات)

بری نهوه خوینیهی که له یهک لیداندا له لایان سکۆلهکانهوه پالده نریت (SV) بهنده لهسه ر قهبارهی خوین (Blood Volume) و Preload & Afterload تاوهکو نه مانه زیادبن SV پش زیاددهکات و به وهش پهستانی خوین بهرزه بیتهوه ،

گرژبوونی ماسولکهکانی سکۆلهکان (Contractility) ، ههتاوهکو (Contractility) زیادبیت نهوا بریکی زیاترخوین پالده نریت له سکۆلهکانهوه SV زیاددهکات و به وهش پهستانی خوین بهرزه بیتهوه.

بو نمونه 70 ml/beat خوین پالده نریت له ماوهی یهک لیداندا

ریژهی لیدانی دل کهسه که له ماوهی یهک خولهکدا 75 beat/min

$$\text{CO} = 70 \text{ml/beat} * 75 \text{ beat/min} = 5250 \text{ ml / min}$$

به نزیکی 5 Liter/min له ماوهی یهک خولهکدا پالده نییت. نه مهتان بیربیت چونکه زور گرنگه

زیادبوونی ههریه که له مانه‌ی خواروه ده‌بیته هۆی به‌رزبوونه‌وه‌ی په‌ستانی خوین :-

1. زیادبوونی قه‌باره‌ی ئه‌و خوینه‌ی که له یه‌ک لیداندا سکوڵه‌کان پالی ده‌نێن. (SV)
2. زیادبوونی تی‌کرای لیدانی دل. (HR)
3. زیادبوونی به‌رگری لووله‌کانی خوین. (PVR)

رێک‌وه‌کو ئه‌وه‌ی که چۆن ئاو به‌سو‌نده‌یه‌کدا تی‌په‌ریت تا وه‌کو سو‌نده‌که باریک‌تر بێت ئاو‌که به‌زه‌خت و خیراییه‌که‌ی زیاتره‌وه تی‌په‌ر ده‌بێت ، تاوه‌کو سو‌نده‌که فراوان‌تر بێت ئه‌وا به‌خیرای و زه‌ختی‌کی که‌م‌تره‌وه تی‌ده‌په‌ریت.

له‌رێگه‌ی چه‌ند میکانیزمی‌که‌وه په‌ستانی خوین رێک‌ده‌خریت ، یه‌کێک له‌و میکانیزمانه :-

(Renin - Angiotensin - Aldosteron System)

سه‌ره‌تا با بزاینه‌ی Angiotensin2 چۆن به‌ره‌م دیت :-

*جگه‌ر Angiotensinogen ده‌رده‌دات

*گورچیه‌ش Renin ده‌رده‌دات که Angiotensinogen ده‌گۆریت بۆ Angiotensin 1

(Angiotensinogen + Renin = Angiotensin 1)

سییه‌کان و چه‌ن ئه‌ندامی‌کی دیکه‌ش

Angiotensin Converting Enzyme (ACE)

به‌ره‌م دینن ، که ئه‌م ئه‌نزیمه‌ش Angiotensin 1 ده‌گۆریت بۆ Angiotensin2

(Angiotensin1 + ACE = Angiotensin2)

زۆر گرنگه‌ له‌م میکانیزمه‌ تی‌بگه‌ن ، چونکه له‌م میکانیزمه‌ تی‌بگه‌ن دوو گروپی داها‌توو که باسیان ده‌که‌ین زۆر ئاسان ده‌بن.

Angiotensin2

ده‌بیته هۆی به‌رزبوونه‌وه‌ی په‌ستانی خوین له‌ چه‌ند رێگه‌یه‌که‌وه که ئه‌مانه :-

1- Powerful Vasoconstriction

به‌شیوه‌یه‌کی به‌هێز ده‌بیته هۆی گرژبوونی مووله‌کانی خوین ، به‌وه‌ش PVR زیادده‌کات و په‌ستانی خوینیش به‌رزده‌بێته‌وه.

2- Constriction of efferent arteriol

ده‌بیته هۆی گرژبوونی ئه‌و مووله‌خوینانه‌ له‌ گورچیه‌کاندا به‌وه‌ش برپێکی زیاتر له $Na+1$ و ئاو ده‌گه‌رێته‌وه بۆ ناو خوین و به‌وه‌ش قه‌باره‌ی خوین زیاد ده‌کات و ده‌بیته هۆی به‌رزبوونه‌وه‌ی په‌ستانی خوین.

3- هانی پلی دواوهی ژیرمیشکه پرژین ددهات بۆ دهردانی هۆرمۆنی دژهمیزتن ADH که ئەم هۆرمۆنەش دەبیته هۆی گرژبوونی موولولهکانی خوین و واش له گورچیلەکان دەکات که بریکی زیاتر ئاو گلبدهنهوه (Water retention) (ئەمانەش دەبنه هۆی بەرزبوونهوهی پەستانی خوین).

4- هانی توپکلی ئەدرینالین گلاند ددهات بۆ دهردانی هۆرمۆنی Aldosteron که ئەم هۆرمۆنەش هانی گورچیلەکان دەکات بۆ ئەوهی بریکی زیاتر له $Na+1$ و ئاو گلبدهنهوه و ئەمانەش دەبنه هۆی بەرزبوونهوهی پەستانی خوین.

رێگری کردن له چالاکى Angiotensin 2 دەبیته هۆی که مکردنهوهی پەستانی خوین و رێگری کردن له بەرزبوونهوهی پەستانی خوین ، که له وانەکانی داها توودا باسیان دهکەین بەلام که ئەم میکانیزمەتان زانی وانەکانی داها توو زۆر ئاسان دەبن ، بۆیه سەرەتا باسی ئەمەم کردوو.

Cardiovascular Center : ئەم سەنتەرەشمان هەیه که دهکەوێته قەدی دەماخ ، که له لایەن چەن وەرگر و شوینیکهوه ئاگادار دهکریتهو بۆ رێکخستنی پەستانی خوین و لێدانی دل ، له م رێگایانەوه ئاگاداردهکریتهوه :-

1- Baroreceptor : که دهکەوێته Aortic Arch و Carotid Sinus

کاتی که پەستانی خوین بەرزدهبیتهوه یان دادهبەزیت ئەم وەرگره له رێگه ی ئەو پەستانهوه ئاگاداردهکریتهوه ئەمیش له رێگه ی Vagus nerve و Glossopharyngeal nerve کاردیۆفاسکولەر سینتەر ئاگاداردهکاتهوه بۆ رێکخستنی لێدانی دل و کم کردنهوهی پەستانی خوین ، Cardiovascular Centre له رێگه ی پاراسیمپاساتیک نیرف سیلّوه ئەم کاره ئەنجامدهات و لێدانی دل هێواش دهکاتهوه و دهبیته هۆی خاوبوونهوه و فراوانبوونی لولهکانی خوین ، ههروهها به پێچهوانهشوه لهکاتی دابهزینی پەستانی خویندا هانی ددهات بۆ بەرزکردنهوهی پەستانی خوین له رێگه ی زیادکردنی لێدانی دل و گرژبوونی لولهکانی خوین ، له رێگه ی سیمپاساوی نیرف سیلّهکانهوه.

کاتی که سییک تووشتی SVT دهبیته کارۆتید مهساجی بۆ دهکریته بۆ ئەوهی Baroreceptor هاندریت بۆ ئەوهی خیرای لێدانی دل کم بکاتهوه.

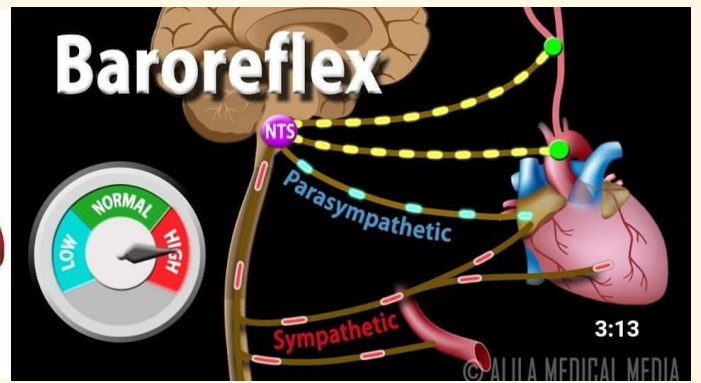
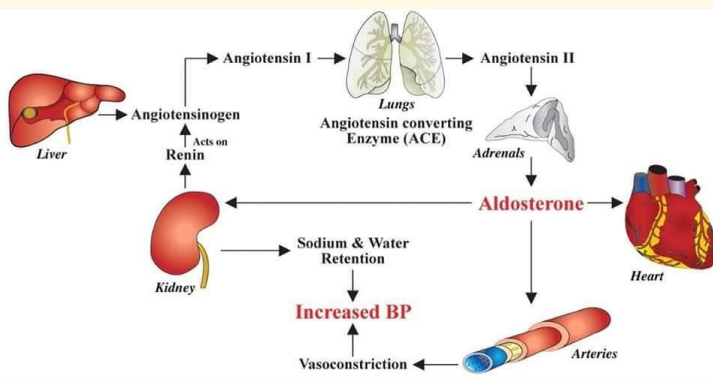
2- Chemoreceptor : له Central & Pheripheral هەن

Peripheral له دهکەونه Aortic Arch & Carotid Sinus

ئەوانه ی که له Peripheral دا هەن له رێگه ی Ph و خەستی O2 ئاگاداردهرێنهوه ، ئەوانهشی که له Central (Brain) دا هەن له رێگه ی Ph و خەستی CO2 ئاگادار دهکرینهوه ، ئەمانەش به هەمان شیوه هانی Cardiovascular Center ددهن بۆ هاوسهنگکردنهوهی تپکرای لێدانی دل و کشانی لولهکانی خوین ، به هەمان شیوه له رێگه ی سمپاساوی و پاراسمپاساوییهوه ئەم کاره دهکەن ئەمانیش به هەمان شیوهی سەرەوه.

کاتی که سییک رایهکی زۆر دهکات و ماندوو دهبیته بری CO2 له خوینیدا زیاد دهکات و بری O2 له لهشیدا کم دهکات ، له کاتهدا لێدانی دل زیاد دهکات بۆ هاوسهنگکردنهوهیان.

بهگشتی ئەوه بزانی که ئەم سەنتەر له رێگه ی سمپاساوی و پاراسمپاساوی و کاردهکات بۆ هاوسهنگکردنهوهی تپکرای لێدانی دل و فراوانی لولهکانی خوین و پەستانی خوین.

Chemoreceptors

Central

Peripheral

Brain

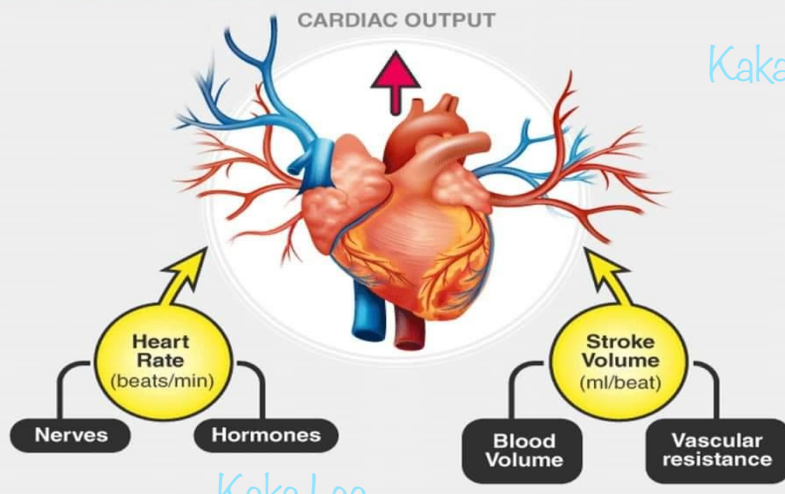
carotid & aortic bodies

stimulated by pH and Pco2

stimulated by pH and Po2

CARDIAC OUTPUT

BYJU'S
The Learning App

Circulatory Homeostasis

Tissue perfusion is driven by blood pressure

$$BP = CO \times PVR$$

CO – Cardiac Output

PVR – Peripheral Vascular resistance

سیستمی دوهم ؛ Cardiovascular System

گروپی یهکم :- (ACEI) Angiotensin Converting Enzyme Inhibitor

دەرمانه کانی ئەم گروپه چالاکی Angiotensin Converting (ACE) Enzyme پاده گرن ، وه کو له وانهی پیشوودا باسما ن کرد که ئەم ئەنزیمه له لایهن سیبه کان و چند ئەندا میکی تریشه وه دهر دهرین ، دەرمانه کان ئەم گروپه چالاکی ئەم ئەنزیمه پاده گرن.

بابزانی ئەم ئەنزیمه چ کاریکده کات :-

1- ئەم ئەنزیمه AT1 ده گۆریت بو AT2

2- (Angiotensin1 + ACE = Angiotensin2)

وه کو له وانهی پیشووشدا باسما ن کرد Angiotensin2 ده بیته هۆی بهرزبونه وهی پهستانی خوین له چند ریگه یه که وه ده توانن دووباره بچن سهیری بکه نه وه.

1. ریگری کردن له بهر مهینانی Angiotensin 2 ده بیته هۆی که مکردنه وهی پهستانی خوین و ریگری کردن له

بهرزبونه وهی پهستانی خوین .

2. ئەم ئەنزیمه ده بیته هۆی تیکشکاندن Bradykinin که ئەمهش Vasodilator ه و لووله کانی خوین فراوان ده کات و

ریگری ده کات له بهرزبونه وهی پهستانی خوین و یارمه تی دابه زاندنی پهستانی خوین ده دات.

ئه گهر ریگری بکه ین له کاری ئەو ئەنزیمه ئەوا ریگری ده که ین له تیکشکاندن Bradykinin و ریژه که ی بهرزه بیته وه که وه کو

ووتومانه فاسۆدایلیته یشن ده کات .

Kaka Lea

دەرمانه کانی ئەم گروپه بو ئەم حاله تانه به کاردین :-

1) بهرزی پهستانی خوین (HT) Hypertension

2) په ککه وتنی دل (CHF) Congestive Heart Failure

3) ئەوانه ی جه لده ی دل لییدا ون بو ریگری کردن له په ککه وتنی دل یان Post MI

4) به سووده بو ریگری کردن له توشبو ون به Diabetic Nephropathy وه چاره سه رکردنی.

دەرمانه کانی ئەم گروپه به وه دهناسرینه وه که کو تاییه که یان به (Pril) دیت ، دەرمانه کان ئەمانه :-

- Captopril
- Enalapril
- Lisinopril
- Ramipril
- Perindopril
- Fosinopril
- Benazepril
- Quinapril

چەند دەرمانىكى تىرىش كە بەھەمان شىۋە كۆتايىپەكانيان ھەر بە Pril ھاتوو بەلام زياتر ئەمانە باون ، بەتايىبەتى لاي خۇمان ئەو 5ى سەرەتا باون.

بەتايىبەت لايىش لەگەل دەرمانى تردا ھەيە كە بە وانەيەكى جيا باسى ئەوانە دەكەين كە بەشىۋەى تايكەل ھەن.

* بەگشتى دەرمانەكانى ئەم گروپە ئەكەم دۆزى دەبىتە ھۆى دابەزاندى پەستانى خوين (Hypotension) بۆ رېگىرى كىردن لە روودانى ئەم دەتوانين ئەم دوو خالە ئەنجام بەدين :-

- باشتر وايە يەكەم دۆزى شەو پيش خەوتن بخوريت.

- بۆ ماوہى يەك بۆ دوو ھەفتە بە دۆزى كەم دەستپيكریت سەرەتا دواى ئەوہى كە كەسەكە راھات لەگەلى دەتوانيت دۆزەكەى زيادبكریت.

* ئەگەر كەسيك كيشەى گورچيلەكانى ھەبوو دكتور بەپيويستى زانى كە دەرمانىكى ئەم گروپەى بۆ بنوسيت دەبىت سەرەتا تىستى S.Creatinine بۆ بكات دەبىت دواى ھەوت رۆژ تىستەكە دووبارە بكاتەوہ بۆ ئەوہى بزانيت دەرمانەكە بووہتە ھۆى زياتر بەرزبوونەوہى S.Crea ئەگەر رېژەكەى لەچا و پيشووتردا بووبوو بە دوو ئەوہندە دەبىت بيوہستيت ، بۆنمونە سەرەتا 2 بووہ دواى ھەفتەيەك لە چارەسەر بووہ بە 4.

ئەگەر ئەوہندە و نيويك زيادى كىردبوو دكتورەكە پيى وابوو ھەر دەبىت برەوام بيت لەسەرى ئەوا دەبىت دۆزەكەى كەم بكاتەوہ بۆ نيوہ ، بۆنمونە سەرەتا 2 بووہ تىستا بووہ بە 3.

ئەگەر بە رېژەى %25 يان كەمتر زيادى كىردبوو دەتوانيت بەھەمان دۆز بەردەوام بيت .

دەبىت بەردەوام ناگادارى ئەوہ بيت و دكتورەكەى بۆ ديارى دەكاتە كە چەنيك جارېك تىستەكەى بكاتەوہ.

زيانە لاوہ كىيەكانى ئەم دەرمانانە ئەمانە :-

- باوترين زيانى لاوہكى برىتتە لە كۆكەى ووشكى بەردەوام (Persistent Dry Cough) كە بەھۆى بەرزبوونەوہى رېژەى

Bradykinin ھەروودەدات ، كە %10 بۆ %20 كەسەكان تووشى دەبن ، كەسەكە تووشى كۆكەيەكى ووشكى بيزاركر

دەبىت ھەندېك جار تەنھا بە وەستاندى دەرمانەكان نامىت ، بە چارەسەرى دژە كۆكەكانيش لاناچيت ، يەكيك لە

ھۆكارەكان ئەوہيە كە تىستا دەرمانەكانى ئەم گروپە كەمتر دەنوسريت لەلايەن دكتورەكانەوہ.

- Angioedema : رەنگە بىتە ھۆى ئاوسانى ليو و زمان و لووت و قەپاكردى رېرەوى ھەناسە ئەمەش بەھۆى

بەرزبوونەوہى رېژەى Bradykinin ھەروودەدات ، ھەركاتېك ئەم نيشانەى تيدا دەرکەوت دەبىت كەسەكە

واز لە بەكارھىنانى بەيت.

ئەگەر كەسەكە تووشى ئەمە بووہ دەتوانيت بە Antihistamine كان چارەسەر بكریت ، ئەگەر زۆر بەخراپى تووشى بوو ئەوا بە

Norepinephrine چارەسەر دەرکريت . ھەر بۆيە ئەگەر كەسيك ئەم كيشەيەى ھەبىت ناييت دەرمانەكانى ئەم گروپەى پيبدريت.

- Hyperkalemia : رەنگە بىتە ھۆى زيادبوونى رېژەى پۆتاسيۆم ، بەتايىبەتى لەو كەسانەى كە پۆتاسيۆم بەشىۋەى

سەپليمينت ھەردەگریت يان ئەوانەى كە دەرمانەكانى گروپى K+sparing diuretics كە دواتر باسى دەكەين ، بۆيە

ناييت ئەم دەرمانانە لەگەل ئەو دووانە بەكارپين كە باسمان كىرد.

- Teratogenicity: رهنګه بېته هوی ناتهواوی مندا له که یان مردنی مندا له که نه گهر دایکی دوو گیان به کار بښت به تاییه تی له ترا میمسته ی دووم و سییه مدا ، بویه دهرمانه کانی هم گروپه ناییت بو نافرته تی دوو گیان به کار بښت.
- په له ی پیست.
- سه ریثشه.
- دل ټیکچوون و نازاری ناسک.
- بوونی پروتین له میزدا زیاد له ناستی ناسای خوی.

* به کار هیانای دهرمانه کانی هم گروپه وه کو Captopril له گه ل Digoxin رهنګه بېته هوی زیاد بوونی ریژهی دیجوکسین له خویندا بویه ناییت پیکه وه به کار به یئرین.

زانیاری زیاده / فایروسی کورنا و سارس له ریگهی ACE2 ده چنه ناو نهو خانانهی که مه به ستیان ه بو نمونه خانه کانی سییه کان ، بویه هه تا وه کو ACE2 که م بکینه وه چانسی چونه ژوره وهی فایرۆسه که که متر ده ییت .

یه کیک له و دهرمانانهی که هم کاره ده کات کار ده کاته سر ACE2 دهرمانه کانی هم گرپه یه ، بویه نه وانهی که دهرمانه کانی هم گروپه به کار دین ناییت به بی پرسی دکتور واز له به کار هیانای دهرمانه کی بښت به تاییه تی له م کاته دا و وه له و ناوچانه ی که فایرۆسه کی تیدا بلا بو وه ته وه .

به لام نه مه ش مانای نه وه نییه که چاره سره بو کورنا نه خیر وانیه ته نه ا نه وانهی که خویان هه یانه و دکتوری بوی نوسیوون ده ییت به کار بیین بو نه وهی بارود خیان خراپتر نه ییت چونکه یه کیک له وانهی که مه ترسی توشوونیان به شیوه یه کی سخت له سره نهو که سانن که کی شهی دل یان زهختیان هه یه .

گروپی دووم :- (ARBs / A2RBs) Angiotensin 2 Receptor Antagonists

دەرمانه کانی ئهم گروپه له رېنگه ی بلۆکردنی (AT1 Receptor) Angiotensin 1 Receptor کارده کهن و رېنگری له چالاکی AT2 ده کهن. وه کو له وانه کانی پېشوودا باسمان کردووه AT2 ده بېته هو ی گرژبوونی لوه کانی خوین و هانی دهردانی هو رموونی نه لدوستیرۆن و دژه میزتن ده دات و وا له گورچيله کان ده کات برېکی زیاتر له سو دیۆم و ئاو گلبدنه وه ، نه گهر رېنگری له چالاکی AT2 بگرین ئه و رېنگری ده کهن له روودانی ئه وانه ش.

- بابرانین AT1 Receptor له چ شوینیکدا ههیه :- له چند شوینیکی له شدا ههیه وهک (دل ، لوه کانی خوین ، گورچيله کان ، توپکلی ئه درینالین ، میشک ، چند شوینیکی دی)

دەرمانه کانی ئهم گروپه بو ئهم حاله تانه به کاردین :-

1- به رزی په ستانی خوین (HT) Hypertension

2- په ککه وتنی دل (CHF) Congestive Heart Failure

3- MI

بو رېنگری کردن له روودانی جه لده ی دل یان ئه وانه ی جه لده ی دل لیداون بو رېنگری کردن له په ککه وتنی دل یان Post MI

4- به سووده بو رېنگری کردن له توشبوون به Diabetic Nephropathy وه چاره سه رکردنی.

- دەرمانه کانی ئهم گروپه به وه ده ناسرینه وه که کو تاییه که یان به (Sartan) دپت ، دەرمانه کان ئه مانه :-

Candisartan (Atacand / Blopress) [4mg , 8mg , 16mg , 32mg]

Losartan (Angizar) [25mg , 50mg , 100mg]

Valsartan [80mg , 160mg , 320mg]

Irbisartan [75mg , 150mg , 300mg]

Telmisartan (Micardis) [20mg , 40mg , 80 mg]

Olmesartan [5mg , 10mg , 20mg , 40mg]

Azilsartan [40mg , 80mg]

Eprosartan [400mg , 600mg]

Fimasartan [60mg , 120mg]

زانیاری گرنگ / Angiotensin II به شیوه ی سلوشن و دهرزی ههیه که له لایه ن FDA نه پرۆفکراوه بو به رزکردنه وه ی په ستانی خوین له پینگه شتواندا ، نه و که سانه ی که په ستانی خوینیان زور داده به زیت و مه ترسی ده که وپته سه ر ژیانیان ، بو نمونه ئه وانه ی تووشی سپتیک شوک ده بن.

* لای خۆمان زیاتر ئەو 5 سەرەوه باون.

* ئەوانەى ناو کەوانە کە ناوی بازرگانین.

* بەتیکەلێش لەگەڵ دەرمانى تردا هەیه کە بە وانەیه کى جیا باسى ئەوانە دەکەین کە بەشیوہى تیکەل هەن.

* بەهەمان شیوہى گروپى پێشوو هەر کەسیک کێشەى پەککەتنى گورچیلەکانى هەبوو ، وەکو لە وانەى پێشوودا باسمان کردوو ئەگەر دواى 7 رۆژ S.Crea بوو بە دوو ئەوەندە دەیوەستین ، ئەگەر بوو بە ئەوەندە و نیویک دۆزە کەى کم دەکەینەوہ بوو نیوہ ، ئەگەر بوو یەک لەسەر چوار یان کەمتر بوو دەتوانین بەهەمان دۆز بەردەوام بین.

* لایەنیکى باشى دەرمانەکانى ئەم گروپە ئەوہیه کە نابێتە ھۆى بەرزبوونەوہى رێژەى Bradykinin ، کە لە گروپى پێشوودا بەدیتەلێ باسمان کردووہ.

کە رێژەى Bradykinin بەرز نەبوو و یەوہ ئەوا کەسە کەى ئەگەر تووشبوون بە Dry Cough & Angioedema کەم دەبیتەوہ یان بابڵین هەر نامینیت ، یەکیک لەو ھۆکارانەى کە ئیستا دەرمانەکانى ئەم گروپە زیاتر دەنوسریت وەکو لە گروپى پێشووتر ئەم خالەیه.

* بەگشتى دەرمانەکانى ئەم گروپە زۆر باون و دکتۆرەکان زیاتر دەرمانەکانى ئەم گروپە بەکاردینن وەک لە گروپى ACEI بەتایبەتى بوو کۆنترۆلکردنى پەستانى خوین کۆمەلە دەرمانیکى زۆر باشن.

* بەگشتى Gandesartan لەم گروپەدا فیرست چۆیسە بوو کۆنترۆلکردنى پەستانى خوین ، ئەگەر ئەمە کاریگەى کەمبوو پەستانى خوینى کەسە کە ھیشتا هەر بەرزبوو دواى ھەفتە یەک لەچارەسەر ئەوا دەتوانریت Telmisartan بەکاربھێنریت کە بەشیوایە کى زۆر دیاریکراو AT1 Receptor بلۆک دەکات و half life زیاترە و کاریگەرى زیاتر ھەیه.

چۆن بریار دەدەیت کە کەسە کە ئەو حەبەى بەکاریدینیت ئیفیکتە یان نا ، دەبیت بوو ماوہى ھەفتە یەک رۆژى دووجار 12 کاتژمیر جاریک بەیانى ئیوارە پەستانى خوین بپوویت بوو ئەوہى بزانییت ئەو حەبەى کە دەبخوات سوودى لێدەبینیت و پەستانى خوینە کەى کۆنترۆل دەکات یاخود نا .

* Telmisartan & Olmesartan رەنگە بنە ھۆى زیادبوونى insulin sensitivity وا لەخانەکان دەکات کە وەلامدانەوہى باشیان ھەبیت بوو insulin زیادبوونى وەلامدانەوہى خانەکانیش بوو insulin دەبیتە ھۆى کەمبوونەوہى رێژەى شەکر لە خویندا. Losartan کاردەکاتە سەرکەمکردنەوہ رێژەى Serum Uric Acid و دەرکردنى رێژەى یوریک ئەسید لەمیزدا زیاددەکات ، بووہ دەتوانین بلین بوو رێگەى کردن لە تووشبوون بە نەخۆشى (Gout) دەردەپاشاش بەسوودە کە رێژەى یوریک ئەسید زۆردەبیت لە جومگەکاندا دەنیشیت ، بەلام چارەسەرى ترمان ھەیه بوو ئەو نەخۆشییە ئەمە چارەسەر نییە بەس وەکو زانیارییە کە بوو ئەوہى بزانی ئەو کاریگەریە شى ھەیه.

* بەشیک لە دەرمانەکانى ئەم گروپە Nitrosamines (NDEA&NDMA) یان تێدابوو کە ماددەیه کى کارسینۆجینە و ئەگەرى تووشبوون بە ژیرپەنجە زیاد دەکات ، بەلام لە دەرمانەکانى ھەموو شەریکەکاندا ئەم ماددەیه بوونى نەبوو بوو تەنھا ئەو شەریکانە قەدەغە کران و دەرمانەکانیان لە بازارەکانى جیھاندا گەڕاندراوە کە ئەم ماددەى تێدابوو ، زیاتر لە دەرمانەکانى Valsartan و Losartan و Irbesartan دا ھەبوون ، بەلام وەکو ووتمان لە دەرمانەکانى ھەموو شەریکەکاندا نەبوون تەنھا ئەو شەریکانە نەبیت کە ئەو ماددەیهى تێدابوو ، ئەو دەرمانانە لە بازارەکاندا نەماوہ و قەدەغە کران.

• Teratogenicity له ماوهی دوو گیانیدا ناپیت به کار بیت

• Hypotension دابه زینی په ستانی خوین

• Hyperkalemia به رزبونه وهی ریژهی پوتاسیوم

به تاییه تی له و که سانهی که سه پلیمینتی پوتاسیوم به کار دینن یان **k+ Sparing Diuretics** به کار دینن بویه ناپیت پیکه وه به کار بیت.

• بیهیزی و گیتربوون.

• سه ریشه.

- Drug interactions دهرمانه کانی هم گروه له گهل چ دهرمانیکی تر دا کار لیک ده کهن ؟

* باشتر وایه دهرمانه کانی هم گروه له گهل NSAIDs به کار نهیتر بیت پیکه وه چونکه رهنکه کیشه بو گورچیله کان دروستبکن و ههروهه رهنکه کاریگه ری Antihypertensive ی دهرمانه کان کهم بکه نه وه و کهسه که په ستانی خوین دانه به زیت و ناسای نه بیت.

* **Telmisartan & Digoxin** ناپیت پیکه وه به کار بهیتر بیت چونکه رهنکه بیته هو ی ژهراوی بوون به. **Digoxin**

* **Candesartan & Lithium** ناپیت پیکه وه وه برگرین رهنکه بیته هو ی لیسیموم توکسیسیتی.

Kaka Lea

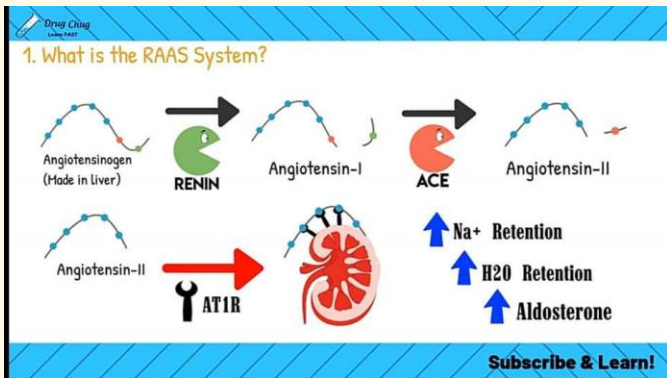
Losartan له گهل هم دهرمانه دا کار لیک ده کات ناپیت پیکه وه به کار بیت

Cimetidine , Fluconazole , Rifampin , Phenobarbital

زانباری زیاده / فایرؤسی کورؤنا و سارس له ریگه ی ACE2 ده چنه ناو نه و خانانهی که مه به ستیانه بو نمونه خانه کانی سییه کان ، بویه هه تا وه کو ACE2 کهم بکهینه وه چانسی چونه ژوره وهی فایرؤسه که که متر ده بیت .

یه کیچ له و دهرمانه نانهی که هم کاره ده کات کار ده کاته سهر ACE2 دهرمانه کانی هم گر په یه ، بویه نه وانهی که دهرمانه کانی هم گروه به کار دینن ناپیت به بی پرسی دکتور وازله به کار هینانی دهرمانه که ی بینیت به تاییه تی له کاته دا و وه له و ناوچانهی که فایرؤسه که ی تیدا بلا و بو وه ته وه .

به لام هم مهش مانای نه وه نییه که چاره سهره بو کورؤنا نه خیر وانیهه تنها نه وانهی که خو یان هه یانه و دکتوری بو ی نوسیووون ده بیت به کار بیتن بو نه وهی بارودوخیان خراپتر نه بیت چونکه یه کیچ له وانهی که مه ترسی توشوونیان به شیوه یه کی سخت له سهره نه و که سانهن که کیشه ی دل یان زهختیان هه یه .

گروپی سییم :- (Beta Adrenergic Blocking Agents) Beta Blockers

دەرمانه کانی ئەم گروپه وهرگری ئەدرینالین و نۆرئەدرینالین بلۆک دەرمان و بەمەش رێگری دەرمان له کاری ئەو دوو هۆرمۆنه. سی جۆر وهرگری بیتامان ههیه :-

- 1) Beta 1 (β_1) Receptor به گشتی له دڵ و گورچيله كاندا ههه.
- 2) Beta 2 (β_2) Receptor به گشتی له سییه كاندا ههه ، ههروهها له لوله کانی خوین و چاو و لووسه ماسولکه کانی مندالان و میزندان و رپرهوی ههرس ، جگهه و پهیکهه ماسولکه شدا ههه.
- 3) Beta 3 (β_3) Receptor له خانه چهورییه كاندا ههه.

* بۆ ئەوهی له بیرتان نهچیت که β_1 & β_2 له کویدا ههه ، β_1 له دڵدا ههیه دڵ یهک دانیه ، β_2 له سییه کانی ههیه دوو سیمان ههیه.

تیبینییه کی گرنگ / دەرمانه کانی ئەم گروپه به وه دهناسرینه وه که کۆتاییه که یان به (lol / olol) دیت.

دەرمانه کانی ئەم گروپه دابه شه بن به سههه سی کۆمه له (جینیره ییشن) ی سههه کیدا :-

1. جینیره ییشنی یه کهم :- Non Selective β Blockers

دیاریکراو نییه ته نهها β_1 بلۆک بکات به لکو β_2 & β_1 ههه دووکیان بلۆک دهکات دەرمانه کانی ئەم کۆمه له یه ئەمانه :-

- Propranolol (Inderal) ◇
- Timolol ◇
- Sotalol ◇
- Nadolol ◇
- Pindolol ◇
- Carteolol ◇
- Penbutolol ◇
- Oxprenolol ◇
- Levobunolol ◇

2. جینیره ییشنی دووهه :- Selective β_1 Blocker دەرمانه کانی ئەم کۆمه له یه ته نهها β_1 بلۆک دهکهن

دەرمانه کانی ئەم کۆمه له یه ئەمانه :-

- Bisoprolol (Concor) ◇
- Metoprolol (Betaloc) ◇
- Nebivolol ◇
- Atenolol ◇
- Esmolol ◇
- Betaxolol ◇
- Celiprolol ◇
- Acebutolol ◇

3. جینیریشن سیییم :- Vasodilating

دەرمانه کانی ئەم کۆمه لهیه بهشیکیان Selective ن و بهشیکیان non seective ن به لām له گه ل β دا Alpha 1 نیش بلۆک ده کهن که له خوینبهره کانداهه ، خوینبهره کان نایتريک ئۆکساید دهرده دهن به مهش دايلیتەيشن روودهدات هر بۆیه به و ناو شه وه ناسراون ، PVR که م ده بیته وه وه کو له وانهی پیشه کی ئەم سیستمه دا باسما ن کردوو که PVR که م بیته وه BP داده به زیت ، بۆیه دەرمانه کانی ئەم گروپه بۆ کۆنترۆلکردنی BP به کاردین .

دەرمانه کانی ئەم کۆمه لهیه ئەمانه :-

A. Non Selective :-

Carvedilol	◇
Labetalol	◇
Carteolol	◇

B. Selective :-

Nebivolol	◇
Betaxolol	◇
Nebivolol	◇

یه کیک له ناوه بازرگانیه کانی (Bystolic) By ه واته دوو ، Stolic مه به ست لپی په ستانی خوینه ، واته له دوو ریگه وه کارده کات بۆ دابه زاندنی په ستانی خوین ، له ریگه ی بلۆککردنی $\beta 1$ و که مکردنه وه ی لدانی دل و ههروه ها له ریگه ی بلۆککردنی Alpha 1 و دايلیتەيشن خوینبهره کانه وه که مکردنه وه PVR ئەم کاره ئەنجام دهدات.

Kaka Lea

- دەرمانه کانی ئەم گروپه به گشتی بۆ ئەم جوړه که یسانه به کاردین :-

به رزه په ستانی خوینیان هیه (HT) ، ده بیته هۆی که مکردنه وه ی لیدانی دل به مهش Cardiac Output که مده بیته و په ستانی خوین که مده بیته وه ، ههروه ها ده بیته هۆی که متر دهردانی رینین له لایه ن گورچيله کانه وه ئەمهش به هه مان شیوه یه ده بیته هۆی دابه زاندنی په ستانی خوین ، بۆ نمونه Bisoprolol ده بیته هۆی که مکردنه وه دهردانی رینین به ریژه ی %65.

زه به ی دل (Angina Pectoris)

ناریکی لیدانی دل (Arrhythmias) بۆ نمونه (AF) ، ههروه ها بۆ که مکردنه وه ی لیدانی دلایش (Tachycardia) به کاردیت.

ئهوانه ی جه لده ی دلایان هه بووه (Post Heart Attack Care)

په ککه وتنی دل (HF) ، به لām بۆ ئەم حاله ته یان جگه له م دەرمانانه

(Bisoprolol , Metoprolol Succinate , Carvedolol)

به گشتی ئەم سێ دەرمانه ده توانین به کار بیین ، Nebivolol یه ده توانیت به کار به ی نریت به لām به گشتی ئەو سیانه ی سه ره وه به کاردیت ، به لām ئەوانی دیکه Contraindicated نابیت به کارین .

* بۆ كۆنترۆل كىردى نىشانى كانى :-

قەلەقى ، بەگشتى β blockers بۆ ئەم حالەتە بە كاردىت ، بەلام بە تايىبەتى Propranolol زىاتر بۆ ئەم مەبەستە بە كاردىت ، بۆنمونه ئەوانەى كە سىمىنار يان يان بۆنەيەكى گىرنگيان ھەيە و قەلەقن و دەستيان دەلەرزىت و ئارەق دەكەنەو ئەمە بە كاردىن بۆ ئەوھى ئەو حالەتە يان نەمىنەت.

ھاپپەرسايرۆدیزم (غودەى زىرەك) ئەوانەى كە TSH يان كە مە ، بە تايىبەتى Propranolol زىاتر بۆ ئەم مەبەستە بە كاردىت رېگىرى دەگات لەوھى كە T4 بگۆردىت بۆ. T3

بەشپۆھەيەكى بەردەوام بە كاردىت بۆ رېگىرى كىردن و چارەسەرى شەقىقە (Migraine) ، بە تايىبەتى Propranolol زىاتر بۆ ئەم مەبەستە بە كاردىت چۈنكە دەتوانىت تېپەرىت بە Blood Brain Barrier دا ، دەرمانى تىرىش ھەيە بەھەمان شپۆھەى ئەمە بەلام زىاتر ئەمە يان بە كاردىت ، بۆنمونه Metoprolol & Nadolol

* ھەندىك لە β blockers بەشپۆھەى قەترە بەردەستىن بۆ كە مكردەنەو بەرزە پەستانى چا و رېگىرى كىردن لە تووشبوون بە

(Timolol , Betaxolol , Carteolol , Levobunolol , Metipranolol) بە كاردىن ، بۆنمونه Glaucoma

مەرج نىبە بەتەنھا بن كە بۆ ئەم مەبەستە بە كاردىن رەنگە لەگەل ماددەى تردا تىكەل كرايىت و كرايىتە قەترە بۆ ئەوھى ئىفېكتى زىاتريان ھەيىت پىكەوھە.

* Esmolol : بە IV دە كرىت بۆ چارەسەركىردى ئەو كە سانەى كە لىدانى دلىان زۆر خرادەيىت بۆنمونه ئەوانەى تووشى SVT دەبن

ھەرچەندە چارەسەرى ترمان ھەيە بۆ ئەم حالەتە كە باوترن و زىاتر بە كاردىن بەلام بزىان ئەمەش بە كاردىت بۆ ئەو حالەتە ، ھەوھە بۆ چارەسەرى خىرا لىدانى دل لە كاتى بەنجىردى نەخۆش بۆ نەشتەرگەرى يان لەناو نەشتەرگەرى كەدا يان دواى نەشتەرگەرى ، ھەرۋەھا بۆ چارەسەرى بەرزە پەستانى خويىنىش لەو حالەتەدا دەتوانرىت بەكاربەيىنرىت ، يان بۆ چارەسەرى Rapid AF & Flutter زۆر بەخىراى كاردەكەن بەلام كاريگەريان زوو نامىنەت Rapid Onset & Very Short Duration Of action

* Sotalol : بەھەمان شپۆھە ئەمىش بە كاردىت بۆ كە مكردەنەوھى لىدانى دل ، بۆنمونه ئەوانەى تووشى

Ventricular Tachycardia

Rapid AF & Flutter

ھەرۋەھا Class III Anti-arrhythmic كىشە لەھەمان كاتدا ، دەتوانرىت بە شپۆھەيەكى ھەمىشەى بدرىت بەوانەى

Ventricular & Supraventricular arrhythmias ھەيە

* جارى وا ھەيە دكتور بۆ ھەفتەى سەرەتا بە دۆزىكى كە متر بۆى دەنوسرىت و دواى ئەوھى دۆزەكەى زىاد دەكات بۆى بۆ ئەوھى كەسەكە رايىت لەگەلى و راستەوخۆ تووشى كېشەى گەورەى نەكات.

* دوو جۆر Metoprolol مان ھەيە :-

Metoprolol Tartrate (Short Acting 1*2)

Metoprolol Succinate (Long Acting 1*1)

ئەم کۆمەڵەیان بەهیچ شێوەیەک نابێت بۆ ئەو کەسانە بەکاربھێنرێت کە رەبۆ (Asthma) یان COPD یان ھەیه چونکە β_2 ش بلۆک دەکات وەکو ووتمان لە سببەکاندا ھەیه کە β_2 ش بلۆک کرا لە سببەکاندا Bronchospasm روودەدات و رەنگە ژیانی کەسە بەکەوێتە مەترسییەو ، بەلام Selective ئەم کۆمەڵەیان ئەم کاریگەرییە نییە چونکە تەنھا β_1 بلۆک دەکات ، ئەگەر یەکێکی زۆر کەمی ھەیه کە تووشی ئەوھێ بکات ئەویش مەگەر لە دۆزی زۆردا.

ئەوانە شەکرەیان ھەیه بەتایەتی ئەوانە کە لەسەر insulin رەنگە بەھۆی بەکارھێنانی insulin کەوێت تووشی ھایپۆگلیسیمیا ، یەکیک لە نیشانەکانی ھایپۆگلیسیمیا ش خیرا لێدانی دلە بەلام ئەگەر کەسێک ئەم دەرمانانە بەکارھێنا بیت ئەوا رەنگە کەسە کە ھەست بەو نەکات کە تووشی ھایپۆگلیسیمیا بوو و کیشە گورەیی بۆ دروست بیت بۆیە دەبێت بە ناگاییەو بۆ ئەو کەسانە بەکاربھێنرێت کە شەکرەیان ھەیه و بەتایەتی تر ئەوانە کە لەسەر insulin ھەر وەھا β blockers خوشیان ئەگەری ھەیه ببنە ھۆی ھایپۆگلیسیمیا چونکە رێگری لە جگەر دەکەن گلوکۆز بەرھەم بێنرێت ، بۆیە باشتر وایە ئەوانە insulin بەکار دین ئەم گروپە بەکارنەھێنن ، ئەوانە شەکرەیان چارەسەری شەکرەیان ھەیه دەرمانەکانی ئەم گروپە بەکارنەھێنن یان پێکەوێتە نەیانخوات ، بەگشتی کۆمەڵە β_1 Selective گونجاوترە لە non selective بۆ ئەوانە کە شەکرەیان ھەیه.

کەمبوونەوھێ لێدانی دل ، ئەگەر نەخۆشێک یەکیک لەم دەرمانانە بەکارھێنا و لێدانی دل بە بەردەوامی یان زۆر کات لە خوار 50 بوو ئەوا رەنگە دکتۆر بریاری راگرتنی دەرمانە بەدات ، AV Block .
دابەزانی پەستانی خوێن.

Congestive Heart Failure (CHF)

ئەگەر نیشانەکانی پەکەوتتی دل (کۆکە و تەنگە نەفەسی و ئاوسان و بێھیزی) تێدا دەرکەوت دەبێت خیرا دکتۆر ناگادار بکاتەوھ. بێھیزی

ساردی دەست و قاچەکان

ووشکبونی دەم و پێست و چا

تێکچوونی گەدە

سکچوون یان قەبزی

* نابێت راستەوخۆ واز لە بەکارھێنانی دەرمانەکانی ئەم گروپە بھێنرێت چونکە رەنگە بێتە ھۆی خیرا لێدانی دل و بەرزبوونەوھێ پەستانی خوێن ، بۆیە باشتر وایە لە ماوھێ یەک بۆ دوو ھەفتە وردە وردە کەم بکەیتەوھ تا تەواو وازی لێدەھێنرێت. تەنھا لە حالە کاتی کدا دەتوانرێت راستەوخۆ وازی لێبھێنرێت کە دکتۆرە کە بریار بەدات و بزانی بەکارھێنانی زیانی زیاتری پێدەگە یەنرێت.

* بەلام مەرج نییە زیانە لاهه کییه کان لە ھەموو کەیسەکاندا دەرکەوێت رەنگە ھێچ کام لەوانە تێدا دەر نەکەوێت.

نابیت بو کئ به کار بهیئریت :-

نهوانه ی Bradycardia یان ههیه.

نهوانه ی AV Block یان ههیه به تاییه تی سیکند دیگری تایپی توو یان سیرد دیگری نابیت به کار بهیئن.

له گه ل چ دهرمانیکدا کارلیک ده کهن :-

Antacid -

Cimetidine -

Hydralazine -

Adrenaline -

Digoxin -

CCB -

NSAIDs -

Rifampin -

Fluoxetine -

Paroxetine -

Warfarin -

به تاییه تی نه گهر که سیک Chronic Heart Failure هه ییت نه گهری روودانی Hemorrhage

هه ندیکیان له گه ل هه ندیک له Antihistamines کارلیک ده کهن

لای خو مان زیاتر نه م دهرمانانه باون :-

Bisoprolol (Concor) -

Metoprolol (Betaloc) -

Nebivolol -

Atenolol -

Propranolol (Inderal) -

Carvedilol -

Labetalol -

Timolol (Eye Drop) -

Betaxolol (Eye Drop) -

	1 st generation (non-selective)	2 nd generation (cardioselective)	3 rd generation (vasodilating)

گروپی چوارم :- Calcium Channel Blockers (CCBs)

دەرمانه کانی ئهم گروپه ناوه که بیان به خۆیا نه وه یه چه نه له کانی کالسیۆم بلۆک ده که نه له خانه کانی ماسولکه کاندایه ، به تاییه تی له خانه کانی لووسه ماسولکه کانی لوله کانی خوین و ماسوکه کانی دلدا.

بۆ ئه وهی ماسولکه کان گرژبن پیوویستیان به بری پیوویست له کالسیۆم هه یه له پرووی ناوه وهی خانه کاندایه بۆ ئه وهی ئه و کرده یه روو بدات ، وه کو باسما ن کردوه دهرمانه کانی ئهم گروپه چه ناله کانی کالسیۆم بلۆک ده که نه و پرینگری ده که نه له وهی بریکی زۆر له کالسیۆم له پرینگری چه ناله کانه وه بچیتته دیوی ناوه وهی خانه کان به مهش له لووسه ماسولکه کانی لوله کانی خوین که متر گرژدبن و فراوان دهن (Vasodilation) روو ده دات ، ههروه ها ماسولکه کانی دلایش که متر گرژدهن و لیدانی دل که متر ده ییتته وه.

- دهرمانه کانی ئهم گروپه دا به شه دهن بۆ دوو صهب گروپی سه ره کی :-

1- Dihydropyridine (DHP CCBs)

دهرمانه کانی ئهم صهب گروپه زیاتر کار له سه ره لووسه ماسولکه کانی لوله کانی خوین ده که نه وه که له دل ، زۆر به که می کار له سه ره ماسولکه کانی دل ده که نه.

کو مه لیک دهرمان سه ره به م صهب گروپه ن ، به وه ده ناسریننه وه که کو تاییان به (Dipine) دیت.

به شیوه یه کی گشتی ولای خو مان ئهم دوو دهرمانه باون :-

- Amlodipine (Norvasc) 2.5mg , 5mg , 10mg

- Nifedipine (Adalat) 10mg , 20mg , 30mg , 40mg 60mg , 90mg

ئهم دهرمانانه ش هه ره سه ره به م صهب گروپه ن :-

- Felodipine

- Nimodipine

- Nicardipine

- Lercanidipine

چه نه دهرمانیکی ترن که کو تاییان به (Dipine) دیت.

2- Non Dihydropyridine (NON - DHP CCBs)

دهرمانه کانی ئهم صهب گروپه زیاتر کار له سه ره ماسولکه کانی دل ده که نه وه که له لووسه ماسولکه کانی لوله کانی خوین.

به شیوه یه کی گشتی ئهم دوو دهرمانه باون :-

- Verapamil (Isoptin) 40mg , 80mg , 100mg , 120mg , 180mg , 240mg

به شیوه یه دهرزیش هه یه 2.5mg / ml

* زیاتر کار لەسەر ماسولکەکانی دڵ دەکات زۆر بەکەمی کار لە لوسەماسولکەکانی لوولەکانی خوین دەکات.

- Diltiazem (Cardizem) 30mg , 60mg , 90mg , 120mg , 180mg , 200mg , 240mg , 300mg , 360mg , 420mg
بەشیۆه‌ی دەرزی‌ش هه‌یه 5 mg / ml

* که ئەمەیان کار لە ماسولکەکانی دڵ و لوسەماسولکەکانی لوولەکانی خوینیش دەکات.

بەشیۆه‌یه‌کی گشتی بۆ چاره‌سەری ئەمانە‌ی خوارووه بەکار دێن :-

۱ - بەرزە پەستانی خوین. (HTN)

چونکە فازۆدایله‌شن دەکەن و PVR کەم دەکەن و بەمەش پەستانی خوینی کەسە کە دادەبەزێت ، بەتایبەتی صەب گروپی یەکەم زیاتر ئەم کارە ئەنجام دەدەن.

۲ - زەبەحی دڵ. (Angina)

کۆرۆنەری فازۆسپازم روودەدات و دەبێتە هۆی ئەنجاینا بەلام دەرمانەکانی ئەم گروپە رێری دەکەن لە روودانی فاسۆسپازم ، دەرمانەکانی صەب گروپی یەکەم بۆ ئەم مەبەستە بەکار دێن.

۳ - نارێکی لێدانی دڵ (Arrhythmias)

بەدیاری کراوی صەب گروپی (NON - DHP CCBs) ئەم کارە ئەنجام دەدەن چونکە کار لە کۆندەکشەن سیتمی دڵ (SA Nod & AV Node) دەکەن.

باوترین حاڵەت کە بە دەرزێ Verapamil (Isoptin) چاره‌سەر دەکریت (SVT) Supraventricular Tachycardia

دەبێت لەژێر مۆنیتەرینگا دەرزییە کە‌ی بۆ بکریت.

هەر وەها بۆ حاڵەتی Atrial Fibrillation & Atrial Flutter بەکار دێت ، بژاردە‌ی لەپێشترمان هه‌یه بۆیه کە مەتر بۆ ئەم مەبەستە بەکار دێت.

بۆ ئەم حاڵەتانه‌ی لای خوارووه‌ش بەکار دێن :-

- Nimodipine بەکار دێت بۆ چاره‌سەری (SAH) Subarachnoid Hemorrhage

چونکە دەتوانی‌ت بە BBB تێپەری‌ت و لەوئێرێگە دەکات لە روودانی فاسۆسپازم.

- Raynaud 's Disease بۆ چاره‌سەری ئەم حاڵەتە‌ش بەکار دێت ، خوینبەرەکانی پەله‌کان گەژدەبن و برێکی کەم خوین

دەچێت بۆ کۆتای پەله‌کان بەتایبەتی پەنجەکانی دەست و قاچ کە شین یان زەرد هەل‌دەگەڕێن ، دەرمانەکانی ئەم گروپە

و‌ه‌و باسما ن‌کردووه فاسۆدایله‌یشن دەکات و رێگری دەکات لە روودانی ئەو گەژبوونه.

بەشیۆه‌ی مەل‌ه‌م و کریم هه‌یه بۆ چاره‌سەری مایه‌سیری و قلیشانی کۆم بەکار دێت کە لە گروپی دوازدە‌یه‌می سیستمی

یەکەمدا ئاماژەمان پێداوه . بۆ نمونە. Diltiazem & Nifedipine

- Tocolytics بۆ دواخستنی له دایکبوونی پیش وهختی مندال (Premature Delivery) هندیك درمان به کاردین ، یه کیك له و درمانانه درمانه کانی ئەم کۆمه له یه به دیاری کرای Nifedipine له ریگی که مکردنه وهی گرژبوونی ماسولکه کانی مندال دان له دایکبوونی پیش وهخته دوا دهخات.

زیانه لاهه کییه کان :-

- Ankle edema باوترین زیانی لاهه کی درمانه کانی صه ب گروپی یه که مه به هوی فاسودا یلیته یشنه وه فلود لیکه یج دهکات و له په له کانی خواره وهدا کۆده بیته وه ده بیته هوی ئاوسانی پییه کان ، ئەگەر تیپینیتان کردییت ئەو نه خو شانه ی که له سه ر Amlodipine زۆریان تووشی ئەوه ده بن ، ئەگەر HF نه بیته ئەوا بزانه زیانی لاهه کی ئەملۆدیپینه که یه ، زۆر جار دکتۆر بۆ ده گۆریت به درمانی گروپیکی تر یان له هندیك سه رچا وهدا ده لئ یه کیك له درمانه کانی ACEIs یان A2RBs بۆ زیاد بکریت بیانخوات بۆ ئەوهی ئەو زیانه لاهه کییه نه مینیته به لام زۆر جار به وه شه وه هر ئاوساوییه که ی قاچی ده مینیته بۆیه زۆر جار دکتۆر Amlodipine بۆ لاده بات و ده یگۆریت به درمانی گروپیکی تر.
- دابه زینی په ستانی خوین.
- گێژبوون.
- بیهیزی.

بۆ چه حاله تیک نابیته به کار به یتریت :-

- په ککه وتنی دل (HF)
 - ئەوانه ی لی دانی دل یان که مه (Bradycardia)
 - AV Block
- به تاییه تی صه ب گروپی یه که مه و به تاییه تی تر Verapamil نابیته بۆ ئەم حاله تانه به کار به یتریت.
- ئەوانه ی که له سه ر Beta Blockers نابیته درمانه کانی صه ب گروپی دووه م به کار بیین به تاییه تی Verapamil چونکه هر دوو کیان پیکه وه لی دانی دل زۆر که م ده که نه وه ، په نگه AV Block یش دروست بکه ن بۆیه ده بیته زۆر ناگاداری ئەوه بیت نابیته هه رگیز پیکه وه به که ر به یترین.

